

Bistvo je, ali imajo delovne množice možnost, da bi njihova iniciativa prišla do izraza v tekočih vprašanih družbenega razvoja. Skratka, ali je država tako organizirana, da omogoča njeno postopno spajanje s svobodno družbeno aktivnostjo ljudskih množic... Neizogibno potrebno je, da delovne množice sodelujejo ne le preko svojih predstavnikov, (ljudskih poslancev, odbornikov) v skupščini ter okrajih ali krajevnih ljudskih odborih, ampak predvsem tudi čim neposredneje v vseh tistih organih gospodarske uprave, proizvodnje, trgovine, socialne politike, zdravstva, prosvete itd., kjer se vsak dan izvršujejo tekoče naloge upravljanja z družbenim premoženjem in urejanja družbenih odnosov.

Edvard Kardelj, 1951

Edvard Kardelj
1910–1979

S posvetovanja o planiranju

Alenka Srđić – Delovna skupnost SOZD Mercator

Vključitev vseh udeležencev v planiranje

8. februarja 1979 je Zavod za planiranje SR Slovenije organiziral posvetovanje o pripravah na srednje-ročni plan 1981 – 85 in dolgoročne plane. Na sestanek so povabili sodelavce planskih služb iz večine SOZD v Sloveniji.

Vse je presenetila velika udeležba. Tako številen obisk je bil vsekakor dokaz, da veliko stvari na področju planiranja še ni docela jasnih, pa naj gre za formalni postopek ali za dejanske ukrepe, ki spremljajo pripravo in sprejem plana.

Službe na ravni SOZD v Sloveniji naj bi po eni strani omogočile da bi znotraj velikih gospodarskih asociacij priprave za oblikovanje planov stekle čim bolj smotrno, po drugi strani pa bi si zavod zagotovil čim boljše pot do informacij o poteku dela pri sestavljanju plana.

Iz referatov bom skušala izluščiti pomembne naloge na področju planiranja v letošnjem in prihodnjem letu.

26. decembra 1978, torej že v lanskem letu, smo v SOZD Mercator sprejeli sklep o pripravi srednje-ročnega plana SOZD Mercator za obdobje 1981–85, v njem pa določili roke za izvedbo posameznih nalog. Plana SOZD pa ne moremo sestaviti, če se prav vsi udeleženci ne vključijo v to dogajanje.

Vsi udeleženci, t. j. temeljne organizacije združenega dela, enovite delovne organizacije, delovne organizacije z več TOZD, pa tudi delovne skupnosti na vseh ravneh morajo najprej sprejeti **sklep o pripravi plana**. Z njim se zavežejo, da bodo plan pripravile, določijo organ oziroma komisijo, ki spremlja posamezne faze in je od-

govorna za predložitev posameznih planskih dokumentov. Sklepi naj bi bili sprejeti v začetku letošnjega leta, prvo polovico leta pa bodo strokovne službe posvetile analiziranju planskega obdobja, ki je v teku, ter **analizi razvojnih možnosti**. Tak dokument bo predvidoma v juniju letošnjega leta pripravljen za Slovenijo. Ko analiziramo razvojne možnosti, upoštevamo smer razvoja okolja v katerem organizacija združenega dela posluje, tržne in proizvodne raziskave ter dogovore v okviru posameznih panog oziroma dejavnosti. Tej fazi bi morali dati večji poudarek, kajti kakšna bo nadaljnja petletna usmeritev, je zelo pomembno. Za dejavnosti, ki so življenjskega pomena za Slovenijo, bodo znanstveni delavci v okviru Raziskovalne skupnosti SR Slovenije opravili tudi obsežnejše raziskovalne naloge.

V jeseni bomo pričeli pripravljati ob analizi razvojnih možnosti v temeljnih organizacijah združenega dela **elemente** (ki bodo podlaga za samoupravne sporazume in dogovore o osnovah plana) ter **smer-**

Nadaljevanje na 2. strani

Ob sprejemanju zaključnih računov

Suzana Modrijan – sekretarka KO OOZS

Preveriti, ali smo lani storili res vse

V procesu uresničevanja Zakona o združenem delu smo sindikati prevzeli nase nalogo temeljnega nosilca političnih aktivnosti in organiziranja delavcev za uresničevanje zakona. In ena izmed pomembnih nalog sindikata in temeljito delo so zaključni računi.

To pa ne sme biti formalno ali kampanjsko potrjevanje že opravljene delitve dohodka, tem-

več mora biti povezano s temeljito oceno gospodarjenja in uresničevanja planskih nalog v minu-

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVI

Ljubljana, februar 1979

št.: 2

Foto: Jaro Novak

Dan žena

lem letu, pa tudi možnosti gospodarjenja v letošnjem letu.

Priprava ocen o uresničevanju Zakona o združenem delu

Uresničevanje zakona je in bo naša stalna naloga; tudi sama praksa nam bo pokazala, kaj bo v prihodnosti potrebno še izboljšati. V pripravi ocen o uresničevanju Zakona o združenem delu v OZD pa je sindikat tisti, ki izpelje akcijo ugotavljanja in uresničevanja določil Zakona o združenem delu. V kolikšni meri so bili tudi uresničeni programi, ali so temeljili na analizah stanja in odnosov v OZD, ali so nosilci posameznih nalog izpolnili svoje obveznosti? Tudi pri oceni usklajevanja naših normativnih aktov, ki bo hkrati tudi ocena naše zrelosti, moramo ugotoviti, kako je s solidarno odgovornostjo in solidarnostno obveznostjo vseh OZD za investicije, ki so življenjsko potrebne ne le za SOZD, temveč tudi za širšo družbeno skupnost.

Analiza gospodarjenja ter sprejemanje zaključnih računov za leto 1978

V teh dneh dajemo na tehtnico sadove gospodarjenja v preteklem letu. Ob tem intenzivno razmišljamo o dohodku, koliko ga je in zakaj ga ni več, ter da se za nazaj ne da nič popraviti. Prav zato velja opozoriti na vsebino in pripravo razprav. Predbilančna opravila (prva stopnja) naj bi pritegnila k sodelovanju najširši krog delavcev: to so vprašanja dvomljivih dolžnikov in upnikov, namenska uporaba sredstev skupne porabe. Potreben je prikaz materialnih stroškov: mandatne kazni, stroški tekočega poslovanja, reprezentanca, službena potovanja, vlaganje v investicije in podobno; in končno tudi ocena o sposobnosti v poslovanju. Druga stopnja je zaključno sprejemanje bilance in tretja, obravnavanje poslovnih poročil in analiz po 28. 2. 1979. Če bo akcija potekala tako, se bo prvič zgodilo, da bodo delavci v OZD naenkrat obravnavali vsa dejstva, povezana s pridobivanjem in razporejanjem dohodka. Te informacije, temeljito soočene z lanskimi načrti in realizacijo, sicer pa tudi s predvidevanji za letos, šele lahko ustvarijo sliko o tisti celoti, glede za katero morajo delavci po Zakonu o združenem delu odločati sami.

Politika oblikovanja in razporejanja čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke

V letošnjem letu se moramo v vseh OO ZS zavzemati in v praksi uresničevati stališča, ki so bila sprejeta tako v republiški skupščini kot tudi na 9. kongresu ZSS, v zvezi s politiko oblikovanja in razporejanja čistega dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke. Pri oblikovanju čistega dohodka je potrebno upoštevati vse samoupravno dogovorjene obveznosti. V poslovni in rezervni sklad je potrebno nameniti toliko sredstev, da je omogočen s planom predviden razvoj OZD in da je zagotovljena materialna osnova dela. Sredstva za osebne dohodke se morajo gibati skladno z rastjo produktivnosti dela. Osebni dohodek vsakega posameznega delavca mora biti odvisen od kakovosti količine in gospodarnosti njegovega dela.

Torej, naloga res ni lahka za sindikalne delavce, kajti roki so precej napeti. Potrebno je naprej urediti nekatere pogoje. Omenim naj dva najvažnejša: da poslovodni organi pripravijo temeljite analize gospodarjenja v lanskem letu in da samoupravne interesne skupnosti posredujejo svoja poročila. To dvoje je pogoj, da se aktivnost sindikalnih organizacij lahko razvije tako, da bodo delavci najprej po skupinah in nato na svojih zborih mogli celovito odločati o predlogih za dokončno razporejanje dohodka in čistega dohodka v letu 1978.

Naše organizacije ob zaključnih računih

Jaro Novak

Prvi v Mercator-STP Hrastnik

Analiza gospodarjenja v letu 1978 je bila med Mercatorjevimi organizacijami najprej pripravljena v STP Hrastnik, kjer jo je že 2. februarja obravnaval in sprejel Izvršilni odbor-sindikata te delovne organizacije. Zvrstile so se tudi že obravnave po sindikalnih skupinah.

Strokovna služba na ravni sestavljene organizacije je pohvalno ocenila to gradivo. Analiza je pripravljena skrbno, pregledno in razumljivo, opremljena s potrebnim tolmačenjem.

Mercator-STP Hrastnik je doseglo v svojih 26 poslovalnicah in v gostišču skupno domala 168 milijonov bruto prometa. V odnosu na leto 1977 je indeks porasta 129,4. Nekatere poslovalnice ugotavljajo zaostajanje v prometu, zato terjajo temeljito analizo zaradi njihove nadaljnje usmeritve. V strukturi celotnega prihodka so s 96,8% zajeti dohodki, doseženi s prodajo na domačem trgu. Zamrznjena razlika v ceni za določene artikle iz leta 1971 je znatno vplivala na dosežene rezultate. Pri oljnatih barvah na primer je znašala

razlika le še 2,8%, vsled česar je bila pri prodaji ustvarjena čista izguba. Analiza poudarja, da bo veljavni odlok ZIS o načinu oblikovanja cen proizvodov v prometu delno odpravil nekaj anomalij v korist trgovine, še vedno pa ne zagotavlja trgovini enakopravnega položaja, ker ne omogoča vsaj minimalne akumulacije oz. udeležbe v sistemu dogovarjanja. Osnovna prizadevanja Hrastničanov bodo zato nadalje usmerjena v uresničevanje tistih določil ZZZ, ki opredeljuje dohodkovne odnose v smislu povezovanja in delitve dohodka med proizvodnjo in trgovino.

Analiza v STP Hrastnik ugotavlja povečanje produktivnosti v preteklem letu, saj je bil porast prihodka dosežen brez dodatnih prodajnih zmogljivosti.

Porabljena sredstva so v primerjavi z letom 1977 porasla za 29,6 odstotka, kar je za 0,2% močnejši porast od porasta prihodka. V odnosu na planirani dohodek beležijo v Mercator-STP Hrastnik povečanje za dobrih 9 odstotkov, kar znese skoraj 24 milijonov, v odnosu na leto 1977 pa za 28,4%. Na osnovi razporeditve dohodka bo znašal čisti dohodek organizacije 18.906.165 dinarjev, kar pomeni kar 33,7 odstotka povišanja z ozirom na preteklo leto. Upoštevajoč resolucijo in določila pravilnika o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke Mercator-STP Hrastnik ter razmerij delitve med OD in akumulacijo v letnem planu, ki znaša 22:78 v korist OD, bi namenili za bruto OD 12 milijonov in nekaj stotisoč din. Osebni dohodki, doseženi in izplačani med letom, so bili rezultati doseganja poslovnih rezultatov in učinkovitosti na podlagi meril.

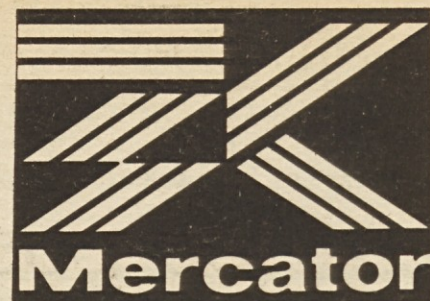
Ugotavljajo pa, da bodo morali uvesti v svoj pravilnik nekatere dodatne stimulative regulative.

V gradivu je prikazana predlagana delitev oziroma razporeditev čistega dohodka. Skladno z določili Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator bodo tudi letos že 3. leto zapored združili 50% ostanka sredstev za poslovni sklad in 50% amortizacije v Interni banki.

Analiza M-STP Hrastnik nato obdelala kazalce, kakor produktivnost, zaloge trgovskega blaga, za poslovanje.

V posebni preglednici se STP Hrastnik primerja z nekaterimi drugimi trgovskimi organizacijami na svojem področju ter v republiki, po kazalcih, kakor so dohodek na delavca, dohodek v primerjavi z letom 77, čisti dohodek na delavca, akumulacijo v primerjavi z dohodkom in čistim dohodkom ter s poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi, osebni dohodek in skupna poraba na delavca ter čisti dohodek na delavca. Glede na vse kazalce ugotavlja analiza, da ne dosegajo zadovoljivih rezultatov oz. dohodka v primerjavi s poslovnimi sredstvi, medtem ko so vsi ostali kazalci nad povprečjem, kar priča o zavzetosti delovnega kolektiva.

Kakor je bilo že uvodoma poudarjeno, je analiza pripravljena skrbno in slehernemu delavcu dostopna. Sklenjena je s poglavjem o investicijah in uresničevanju planskih obveznosti.

Ana Marjanovič

Številka ugnana z linijo

V januarjski izdaji časopisa Mercator se je na prvi in zadnji strani pojavila črnobela grafika – znak, ki bo v letošnjem letu spremljevalec velikega zaščitnega znaka »M« in obenem označevalec 30-letnice Mercatorja.

Janez Selan: Industrijsko oblikovanje ne daje oblikovalcu neke posebne možnosti za »super izvirnost«... Foto: A. M.

Oblikovalec novega znaka Janez Selan iz Mercatorjeve propagandne službe je dejal: »Novi znak ni neko idejno sporočilo, ampak je arhitektonska predelava že obstoječega zaščitnega znaka »M«. Zato sem izhajal iz istih oblik, ravnih in debelih linij, ki kažejo na Mercatorjevo 30-letnico, in se bo pojavljal samo v letošnjem letu... Torej, zato nisem mogel izhajati iz okroglih ali kakih drugih linij, ker se potem ne bi oblikovno ujela...«

»Kako je nastal novi znak?«

»Pobuda je bila kolektivna. Potem pa sem začel delati oziroma premišljevali, kakšen naj bo novi znak, da bo lahko Mercatorjevo letošnje obeležje. Delal sem ga dva meseca, sproti ob drugem delu... Lahko bi ga naredil čez noč, v eni uri, ali pa v enem letu... In ko je prišla prva ideja, ki se mi je zdela najbolj oblikovno izvedljiva in tehtna, da se lahko arhitektonsko sklada, sem jo uporabil in tako je nastal novi znak...«

»Znakomanija je že nekaj časa moda. Kako pa gledate oblikovalci na to, recimo ti, ki se ukvarjaš z oblikovanjem že 20 let?« »Torej, nekaj novega, posebnega, blazno idejnega se ne da več pogruntati. Ker treba je gledati tudi s tega industrijskega stališča: komu je znak namenjen in za kaj? Tako oblikovalec nima neke posebne izbire, ampak se podredi že obstoječi formi. Oblikovanje za mene je že rutina in zato mi je tudi lažje, čeprav je vse odvisno od tega, kdaj ti pride dobra in uporabna ideja v glavo. Sicer pa tudi oblikovalčeva rutina ni isto kot rutinsko nekladanje zabojev...«

Treba je znati ločiti, kaj je kič in kaj ne. Znaki pa so resnično postali moda od leta 1975 in vse velike organizacije, tako tudi Mercator, hočejo z nekimi znakom označiti svoj jubilej. Obenem pa je poleg industrijskega oblikovanja treba stalno spremljati tudi modernejši prijem. Moderne linije časa. V samem oblikovanju je težko reči, da je to nekaj novega, kajti vse forme in linije so bile že nešteto uporabljene. Gre samo za grafični prijem, ko že imaš dane barve, elemente in podobno. Drugače je, kadar oblikuješ nekaj idejnega, kar lahko obesi samo v svoji sobi in nima nobene zveze s potrebami delovne organizacije.«

Mnenja, stališča

Janez Remškar

ZK premalo usposobljena

Današnje gospodarske razmere terjajo od vseh delavcev v združenem delu, posebej pa od komunistov, povečano aktivnost na svojih delovnih mestih in v samoupravnem ter družbenopolitičnem življenju. Tako delo pa je lahko le rezultat znanja in usposobljenosti članov ZK. Pokazalo pa se je in vedno bolj se ugotavlja, da je raven znanja članov ZK prenizka in da s teoretičnim znanjem ne obvladamo praktičnih potreb. O tem govorijo razne ankete, ki so bile izvedene med člani ZK. Komunisti sami niso prebrali ali pa zelo površno poznajo program in statut ZK. Komunisti ocenjujejo, da je delegatski sistem zapleten in prepočasen.

To so dejstva, ki samo potrjujejo, da komunisti premalo naredijo, da so premalo usposobljeni. Dejstvo je, kakršna je zveza komunistov, takšen je družbenopolitični sistem, takšen je delegatski sistem, kajti na vseh teh področjih komunisti zasedajo ključni položaj. Je torej mnenje iz ankete, da je delegatski sistem počasen in zapleten, lahko kaj drugega, kot le odraz idejne in teoretično-politične usposobljenosti v vrstah zveze komunistov?

V idejnopoličnem izobraževanju zaostajamo za možnostmi in potrebami, to pa narekuje nove spodbude in ukrepe na tem področju. Običajno na sestankih ZK poslušamo le splošna predavanja o zunanji politiki, o samoupravljanju, o delitvi osebnih dohodkov po delu, tu pa se idejnopolično delo običajno zaključuje. Tu in tam načnemo, večkrat pa godrnjamo o nizkih osebnih dohodkih, naredimo pa ničesar. Osnovne organizacije ZK bi pa morale imeti ključni položaj in zajemati tudi druga področja kot delo drugih družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in SIS v kolektivu. Premajhna je povezanost z občino, zapisniki pa so le skop prikaz dela. Včasih smo tudi premalo samokritični in krivdo radi zvrčamo na širšo bazo, če je mogoče, kar na celotni kolektiv.

Problemi usposabljanja kadrov niso nerešljivi. Posvečamo le premalo pozornosti usposabljanju kadrov. Toda ostaja spoznanje, da je v vseh preloženih naših novjših zgodovine zveza komunistov bila v ospredju, da je postavljala v ospredje usposobljenost svojih članov. Ta akcija pa za današnji trenutek, ko se borimo na številnih področjih, ni zastarela.

S posvetovanja o planiranju

Alenka Srdič – Delovna skupnost SOZD

Vključitev vseh udeležencev v planiranje

Nadaljevanje s 1. strani

nice (ki nam bodo v pomoč pri sestavi plana TOZD). Elemente TOZD bodo poskušali poenotiti ob sodelovanju delavcev republiškega Zavoda za planiranje ter strokovnih delavcev s področja planiranja v OZD. Elemente in smernice sprejemajo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ter v delovnih skupnostih z referendumom (lahko se o obeh dokumentih izjavijo enkrat).

Elementi TOZD bodo služili vsem, ki bodo sklepali samoupravne sporazume o osnovah plana ter družbene dogovore (v SOZD vsem delovnim organizacijam s temeljnimi organizacijami ter družbenopolitičnimi skupnostim in samoupravnim interesnim skupnostim).

Samoupravne sporazume o osnovah plana sprejemajo delavci z referendumom. Ti akti se bodo sprejemali v začetku naslednjega leta, ter izražajo vse težnje za usklajitvijo posameznih vprašanj pri nosilcih družbene reprodukcije.

Slovenski zakon o planiranju (ki pa še ni sprejet) predvideva še en dokument v temeljnih organizacijah združenega dela ter delovnih skupnostih. To so osnove plana TOZD in delovne skupnosti. Delavci v TOZD in delovnih skupnostih sprejemajo ta dokument z osebnim izjavljanjem (ni nujno referendum, lahko le z dvigom rok).

V osnovah TOZD opredelijo vse obveznosti, ki jih bodo prevzeli nase (obveznosti izvirajo iz samoupravnih sporazumov o osnovah planov samoupravnih interesnih skupnosti (prispevkov za financiranje le-teh), družbenopolitičnih skupnosti ter delovne skupnosti v delovni organizaciji. Delovna skupnost (bodisi delovne organizacije bodisi sestavljene) pa opredeli obveznosti, ki jih bo imela do svojih udeležencev.

Po usklajevanjih na vseh nivojih (ki se kažejo v sklenjenih samoupravnih sporazumih ter družbenih dogovorih) bomo do konca prvega polletja naslednjega leta pripravili osnutke plana na vseh nivojih, sprejeli pa jih bomo do konca leta 1980.

Se nekaj besed o vsebini planskih dokumentov: načrtujemo, vsak za svojo organizacijo združenega dela seveda, njene temeljne funkcije. Republiški zakon o planiranju vsebino plana predpisuje za vse organizacijske oblike v gospodarstvu pa tudi v ostalih, gospodarskih dejavnostih. Tudi delovna skupnost ima plan, načrtuje pa predvsem obseg storitev za svoje udeležence, pridobivanje in delitev dohodka, socialne funkcije (kadrovanje, reševanje stanovanjskega in drugih vprašanj družbenega standarda) ter ostala vprašanja (obramba in samozaščita itd.) kot jih obravnava tudi plan TOZD. Ker delovna skupnost skupnih služb vrši storitve za ude-

ležence, ki preko skupnega delavskega sveta plan delovne skupnosti tudi potrdijo, vsi delavci v delovni ali sestavljeni organizaciji pa s sprejetjem osnovnega plana DS soglašajo z obveznostjo uporabe storitev delovne skupnosti ter zagotavljanja dohodka za njen obstoj.

Večje organizacije združenega dela morajo načrtovati predvsem funkcije, zaradi katerih so se temeljne organizacije združile in ki so opredeljene v sporazumu o združitvi kot npr. načrt programa dela, razvojni program, skupno angažiranje pri izvozu in uvozu, skupne investicije na podlagi združevanja sredstev, načrtovana delitvena razmerja itd.

Opazimo, da nas na splošno bolj skrbi formalna plat planskih dokumentov (obravnavajo, postopki in sprejemanje) kakor pa vsebinska. Vse premo pogljobljeno analiziramo razvojne možnosti ter se dogovarjamo z ostalimi udeleženci v gospodarskem procesu. Premalo analiziramo tudi dosedaj sklenjene samoupravne sporazume o osnovah plana ter družbene dogovore, predvsem njihovo vsebino. Kljub temu, da je na razpolago precej časa, pa so bili udeleženci sestanka enotni, da bodo marsikje pristopili k načrtovanju šele zadnji trenutek. Temu primerna bo tudi kvaliteta planskih dokumentov. Tega ne smemo dopustiti, kajti temelje za nadaljnje delo moramo zagotoviti pravočasno!

Senta – 6,250.000 din in IPK Crvenka Crvenka 6,250.000 din.

Mercator – Rožniku, TOZD Jelka Ribnica za izgradnjo blagovnega centra 16,758.450 din, Mercator – STP Hrastnik za izgradnjo blagovne hiše v Hrastniku dodatno 1,059.022 din zaradi nepravilno sestavljene prvotne finančne konstrukcije.

Poslovni odbor je nadalje obravnaval zahtevke članic po kratkoročnih kreditih in deset članicam odobril kratkoročne kredite v skupnem znesku 60,993.611,85 din ter odobril aviliranje menic v znesku 49,875.702,45 din.

Poslovni odbor je obravnaval tudi poslovni rezultat MIB za preteklo leto ter predlog samoupravnega sporazuma o oblikovanju in uporabi prihodkov ter razporejanju skupnega dohodka LB-Gospodarske banke Ljubljana.

Vsa navedena gradiva bodo obravnavana in predlagana v sprejem na 4. rednem zboru Mercator Interne banke.

Poslovni odbor M-IB na 15. seji

Samo Dostal – M-Interna banka

Združena sredstva gredo v koriščenje

Poslovni odbor Mercator-Interne banke je na svoji 15. seji obravnaval zahtevke investitorjev za koriščenje združenih sredstev za investicije in v zvezi s tem odobril koriščenje združenih sredstev sledečim investitorjem:

Mercator-Velepreskrbi, TOZD Grosist za izgradnjo poslovnega centra na Slovenčevi cesti v Ljubljani v znesku din 29,482.166 din in iz sredstev sovlagateljev, in sicer:

Pivovarna Union – din 4,000.000, Žita Ljubljana – 4,000.000, Slovina – din 3,640.000,

Podravke Koprivnica – din 10,000.000, Medexa Ljubljana – din 1,000.000,

iz sredstev kreditov poslovnih partnerjev, in sicer: Zavarovalne skupnosti Triglav Ljubljana – 35,000.000 din, Kraš Zagreb preko Privredne banke Zagreb 5,000.000 din, AIK Sente, OOUR Kristal

Novo oblikovanje cen proizvodov v prometu

Ana Marjanovič - Center za obveščanje

Ali bo posledica reorganizacija nekaterih TOZD?

V sredo, 24. januarja je bilo v sejni dvorani Skupščine občine Vič-Rudnik Mercatorjevo posvetovanje in dogovor o izvajanju odloka o načinu oblikovanja cen proizvodov v prometu. Na posvetovanje so bili vabljeni direktorji TOZD in DO, delavci TOZD in DO, ki opravljajo dela in naloge na področju oblikovanja cen.

Gre za odlok, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 69/78, ki je stopil v veljavo s 1. januarjem letos in ga je sprejel Zvezni izvršni svet. To je izredno pomemben predpis na področju oblikovanja cen predvsem zaradi tega, ker razveljavlja vse obstoječe predpise na področju oblikovanja cen, od gospodarske reforme iz leta 1965 pa vse do leta 1978. Zato bi ga lahko imenovali tudi »mali zakon o cenah«. Gre izključno za oblikovanje cen v prometu, ki so v pristojnosti federacije in je treba pričakovati v kratkem ustrezen odlok tudi za vse tiste proizvode, ki so v pristojnosti republike in občin. V pristojnost republike spadajo vsi prehrabeni proizvodi, gradbeni materiali razen cementa, kmetijski proizvodi in proizvodi gozdarstva. Imenovani zvezni odlok je razveljavil vse dosedanje predpise na področju oblikovanja cen, ki so v pristojnosti federacije, razen tih, ki ostanejo še naprej v veljavi in to so: odlok o načinu oblikovanja cen pri povečanju števila posrednikov v prometu blaga (Ur. l. 32/77) in dopolnilo (Ur. l. 34/78); odlok o načinu oblikovanja cen za mesne proizvode, ki ga je sprejel izvršni svet v lanskem letu (Ur. l. 9/78);

odlok o načinu oblikovanja cen prehrabnih proizvodov in umetnih gnojil v blagovnem prometu (Ur. l. 43/75), s katerim federacija prenaša pristojnost za oblikovanje cen prehrabnih proizvodov na veliko in malo ter umetnih gnojil v pristojnost republike.

Način oblikovanja cen v dosedanjem obdobju, ki je temelje na absolutnih maržah iz leta 1971, je zaviralno deloval na vzpostavljanje dohodkovnih odnosov; razlog je tudi relativno visoka stopnja inflacije v preteklem letu (okoli 20%), vsled česar je moral Zvezni zavod za cene nujno sprejeti odlok, s katerim v bistvu sprejema tudi neposredno družbeno kontrolo nad vsemi pomembnejšimi proizvodi, katerim se cena oblikuje v pristojnosti federacije. V teh tolmačenjih je bilo jasno poudarjeno, da se v praksi dogajajo primeri, ko je bila vrsta teh dvostranskih sporazumov, kjer proizvodnja in trgovina nista spoštovali predpisov na področju oblikovanja cen, in je z dvostranskimi sporazumi prihajalo do neupravičenega poviševanja cen na tržišču. To pa novi odlok v bistvu omejuje. V blagovnem prometu in pa delno tudi v proizvodnji se je močno povečalo število posrednikov, tako da so se v okviru proizvodnih organizacij formalne tako imenovane temeljne organizacije za blagovni promet, razni »commerci«, kar je v bistvu pomenilo samo še nadaljnjo vključitev posrednikov v odnose med proizvodnjo in trgovino in, kot končno, trgovino na drobno.

Za blagovni promet bi lahko ta odlok ocenili pozitivno, morda bolj pozitivno za trgovino na drobno, katero postavlja v nekoliko bolj položaj, in manj pozitivno za trgovino na debelo. Po svoji vsebini in konceptu ta odlok na nov način razrešuje način oblikovanja cen.

Positivne karakteristike za trgovino pa bi bile naslednje: v enem predpisu imamo sedaj zbrano celotno zakonsko regulativo na področju oblikovanja cen v pristojnosti federacije; pozitivno deluje na pospeševanje sklepanja samoupravnih sporazumov o dohodkovnih odnosih med proizvodnjo in trgovino. S tem, da zaradi cene na bazi tega odloka dejansko kontrolirajo samo nivo prodajnih cen na trgu, ne spuščajo se več v ekonomske odnose med proizvodnjo in trgovino znotraj tako oblikovanih prodajnih cen; končno izključuje absolutne mar-

že pri oblikovanju cen, ki so veljale vse od leta 1971 pa do letošnjega leta. Trgovina je izenačena s proizvodnjo na tistem področju oblikovanja cen, kjer je proizvodnja po dosedanjih predpisih lahko prosto oblikovala cene. Odlok postavlja trgovino v enak položaj s proizvodnjo tako, da za tisti del proizvodov, kjer proizvodnja oblikuje cene po tržnih pogojih, jih lahko oblikuje tudi blagovni promet. Že iz prve točke samega odloka je razvidno, da ta postavlja v dominan-

ten položaj samoupravno sporazumevanje o odnosih med proizvodnjo in trgovino in ne samoupravno sporazumevanje o cenah.

Odlok pravi, da se lahko proizvodnja in trgovina, v kolikor imata sklenjene samoupravne sporazume o trajnem poslovnem sodelovanju v skladu z zakonom o združenem delu, svobodno dogovarjata o deležih v okviru tako veljavne prodajne cene. Glede na to, da so bila postavljena nekatera vprašanja s strani naših organizacij, bi bilo potrebno pojasniti, kaj je po tem odloku mišljeno kot veljavna prodajna cena na trgu.

Nato je Franc Prvinšek po prilogi gradiva o odloku o načinu oblikovanja cen proizvodov v prometu, po točkah pojasnil način oblikovanja teh. Ob koncu svojega pojasnila je še podal poročilo, kje se lahko dobi gradivo, ki se imenuje »Matrijal za svetovanja o prime-

ni propisa o o cenama«, in ga je izdal privredno finančni zavod Beograd, ter »Formiranje cena proizvoda o prometu«, ki ga je izdal Centar za napredak trgovine in gostinstva, Progres Zagreb.

Po končanem poročilu o izvajanju odloka o načinu oblikovanja cen v prometu je sledila razprava. Po razpravi, za zaključek tega posveta je generalni direktor SOZD, tovariš Goslar dejal: »Glede na ta odlok in vse to, kar je naštel tovariš Prvinšek, so naše temeljne organizacije v različnem položaju in glede tega pod različnim pritiskom. Naše stališče mora biti tako, da ima vsak pravico do določene dohodka, ne glede na to, kako je organiziran. Lahko pa rečem naslednje: vsak zase naj vnaprej premisli o svojem položaju in o tem, kaj bi bilo treba narediti v bodoče. Dogovoriti se je treba, da se nihče ne bo loteval reorganizacije, ne da bi to uskladil na nivoju svoje delovne organizacije in SOZD, saj ima vsaka reorganizacija posledice za druge.«

Posvetovanje se je končalo z zaključkom, da vsa vprašanja, ki jih bo navrgla praksa s tem v zvezi, je treba sproti pošiljati komercialnemu sektorju, da jih sproti razrešuje ali da jih posreduje v tolmačenje Zveznemu zavodu za cene.

Vsak naj v svoji organizaciji razmisli o svoji nadaljnji organiziranosti in svoje pobude usklajuje na nivoju delovne organizacije in na nivoju SOZD. Treba je nadaljevati delo na pripravah Samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju med grosisti in detajlisti, kljub temu, da se odločamo, da s tem sklepom za nekaj časa odložimo sprejem tega sporazuma.

Velike investicije Mercatorja

Nada Rihtar - M-Velepiskrba, TOZD Grosist

Pred gradnjo poslovnega centra

O izgradnji Poslovnega centra Mercator ob Slovenčevi cesti, katerega investitor je temeljna organizacija združenega dela Grosist v sestavi Mercator-Velepiskrba, smo že pisali v eni izmed števil v preteklem letu. Danes o tem lahko podamo več informacij. Sprejet je bil investicijski program, ki zajema tržno-ekonomski del, gradbeni del, energetiko, tehnološki del, kadre in organizacijski del.

Tržni del

V novem skladišču bodo skladiščeni: prehrabeno blago in zamrznjena živila, galanterija in papir. Pri tem naj bi novo skladišče pokrivalo potrebe po živilskem blagu in blagu vsakodnevnih porab in osrednjem slovenskem območju, medtem ko bi bilo prodajno območje za galanterijo in papir širše in v skladu z dogovori razmejeno z ostalimi skladišči SOZD Mercator.

V SOZD Mercator prihaja do notranjih blagovnih tokov med kmetijstvom, proizvodnjo in trgovino. Pri analizi dobaviteljev po blagovnih skupinah so sestavljali investicijskega programa ugotovili, da je distribucija dobaviteljev takšna, da bi veljalo pospešiti samoupravno sporazumevanje z največjimi dobavitelji, tako da se racionalizira pretok blaga in poveča uspešnost na daljši rok. Glede kupcev pa so prišli do zaključka, da so največji kupci v sami sestavljeni organizaciji in da obstoja na ta način možnost planiranja in optimiranja notranjega pretoka blaga.

Tehnološki proces in kapacitete

Predvidno zemljišče za novo skladišče meri približno 220 m x 110 m. Kot najugodnejša varianta zasnove posameznih etaž je bila izbrana zasnova s kletnimi prostori, pritličjem in medetažo, to je vmesno etažo.

V kleti bodo skladiščeni papir in rezerve sladkorja v blok sistemu, v pritličju prehrabeno blago v blok sistemu in paletnih regalnih ter deloma neživila v paletnih regalnih tunelne izvedbe. Tu bosta še hladilnica in skladišče prazne embalaže (blok sistem). V medetaži bodo vskladiščeni neprehrambeni artikli v regalnih policah in v blok sistemu.

Skladiščni sistemi skladiščenja v bloku, paletnih regalnih in regalnih policah so že splošno znani, zato tokrat razložimo le sistem skladiščenja v paletnih regalnih tunelne izvedbe. To je v bistvu razmaknjen dvojni paletni regal, povezan v navpični smeri z dvema podestoma za komisioniranje. Paleta vlagamo z viličarji na obeh zunanjih straneh regala, komisioniranje pa poteka vzdolž regala po dobljenih posameznih etažah. Tretja etaža - podest je na poti vmesne etaže skladiščene objekta in z njo povezan. Komisionirano blago se nalaga na »rolpalete«. Te dvigamo z dvigalom s posameznimi etaž na zbirna odlagališča, ki so v vmesni etaži skladiščene objekta.

V paletnih regalnih standardne in tunelne izvedbe skladiščimo, računajoč računsko višino paletne enote, 6 palet v višino in dosega največjo višino okoli 7,60 m. V paletnih regalnih mora imeti vsak artikel svoje komisionarno mesto, in to v coni ročnega doseganja. To sta prvo in drugo paletno mesto od tal, ostala štiri pa predstavljajo rezervno skladiščno cono.

Gradbeni del

Gradbeni del obsega naslednje objekte: lopo za embalažo, glavni skladiščni objekt, upravno zgradbo TOZD Grosist z obratom družbene prehrane in dvorano za zborni delovnih ljudi, krožno rampo, ki bo postavljena na strehi skladišča, (preostali del strehe bo namenjen parkiranju osebnih avtomobilov),

in dostopni dovoz na streho skladišča, vratarnico ob južnem uvozu, avtomobilski servis in zaklonišče s tehničnimi prostori.

V kleti skladiščnega objekta bo organiziran enosmerni tovorni promet z uvozno in izvozno rampo, skupaj z razkladalnimi in nakladalnimi prostori. Pritličje bo vsebinsko razdeljeno na tri dele: skladišče embalaže, ki je samostojen objekt, glavno skladišče ter prostor za komisioniranje. Razkladanje oziroma nakladanje bo urejeno na ustreznih površinah ob vzdolžnih stopnicah objekta.

Promet je razdeljen na tri veje: prva tvori tovorni promet z uvozom na južnem delu parcele, druga je namenjena osebnim vozilom, z uvozom na severnem delu parcele. Od tu je dostopna diskont - prodajalna, ki stoji v neposredni bližini in bo dograjena v prvi polovici tega leta, in na teraso, kjer bo upravna zgradba. Tretjo prometno vejo tvori železniški industrijski tir na zapadnem delu skladiščnega objekta.

Kadrovski-socialni in organizacijski vidik investicije

Pomemben element vsake nove investicije je tudi kadrovsko-socialni in organizacijski vidik investicije. Cilj, ki smo mu pri snovanju organizacijske zasnove novega Poslovnega centra sledili, je da omogoči uspešno izvrševanje vseh nalog skladiščno-transportnega sektorja TOZD Grosist, to je, da doseže boljše poslovne rezultate, utrditev na tržišču, optimalno sortiranje izbora blaga in s tem kvalitetnejšo ponudbo in oskrbo tržišča, večjo storilnost ob humanejših pogojih dela in odpravo napak pri poslovanju.

Razvid del in nalog skladiščno-transportnega sektorja, sodobna organizacijska in tehnološka sredstva za opravljanje poslovne funkcije skladiščno-transportnega sek-

Kdo ve odgovor?

Kakor je bil zadnji sklic seje predsedstva koordinacijskega sveta osnovnih organizacij ZSMS SOZD Mercator dobro pripravljen, tako je bila klavrna udeležba s strani članov predsedstva. Neopravičeno jih je manjkalo kar pet od enajstih.

Sejo je vodil podpredsednik Igor Gruđen iz Mercator-Rudarja Idrija. Prisotni člani so bili sejo prisiljeni prekvalificirati v dogovor skupine za pripravo skupščine KS OO ZSMS, ki naj bi bila v sredini meseca februarja v Ljubljani.

Udeleženci seje, med njimi tudi sekretarka koordinacijskega odbora zveze sindikatov na ravni SOZD ter predstavnica sekretariata tega organa, ki spremlja delo mladine, so se posebej ustavili ob osnutku predloga plana dela koordinacijskega sveta OO ZSMS in ga dopolnili še z nekaj konkretnimi akcijami, nato pa pri poročilu o delu ZSMS v SOZD Mercator v letu 1978, ki ga je pripravil podpredsednik.

Ker že dlje časa ugotavljamo, da je sestav predsedstva kadrovsko šibak, so prisotni razpravljali o okrepitevi tega organa in o nekaterih možnih kandidatih, ki bi prinesli več življenja v delo sveta.

Ne moremo si kaj, da bi ne razmišljali o vzrokih za abstinenco mladih pri načrtovanih akcijah na ravni SOZD, koder jim je ponujena možnost, da uresničijo nekaj zelo privlačnih skupnih akcij (skupne športne igre, skupna brigada, izmenjava prireditve, skupni nastopi, itd.). Ali je temu krivo, to da akcije in pobude mladih delavcev, če ne gre ravno za strogo delovne in poslovne interese, kljub vsem deklaracijam nimajo prave cene v njihovem delovnem okolju? Ali je v ozadju podcenjevanje političnih akcij sestavljene organizacije s strani TOZD? Ali pa smo mladi že v letih, ko nas statut ZSMS še šteje med svoje člane, že v taki meri zapadli zasebnosti in vsem njegovim spremljajočim lastnostim? Kdo bo odgovoril?

torja, bo osnova pri planiranju optimalne kadrovske strukture, ki predvideva od sedanjih 325 delavcev le 226, ob povečanem obsegu dela.

95 odstotkov vseh zahtevanih profilov poklicev bo pokritih iz obstoječe kvalifikacijske strukture, ostalih 5% pa bomo pokrili iz vrst študentov in na podlagi objav. Določeno število potrebnih poklicev pa bomo pridobili s pomočjo pospešenega izobraževanja delavcev ob delu. Delavce, ki ne bodo razporejeni v skladišču pa bomo razporedili na druge naloge in dela v okviru SOZD Mercator.

Dejstvo je, da samo sodobna tehnološko-organizacijska zasnova še ne prinaša vidnejših rezultatov dela, zato moramo pripraviti kvaliteten program šolanja in osveščanja kadrov v smeri čim boljše poznavanja tehnoloških in organizacijskih sistemov pri poslovanju novega skladišča. V ta namen predvidevamo v glavnem organizacijskem objektu izdelavo programa šolanja kadrov, ki bo zajel prav vse kadrovske strukture.

Ekonomsko-financijski del investicije

Investicija obsega izgradnjo skladišč za štiri skupine trgovskega blaga: živila, galanterijo, papir, zamrznjena jedila, pripadajoče servisne delavnice, pisarniške prostore, skladiščno opremo in zagotovitev vseh drugih pogojev za nemoteno poslovanje, skratka, gre za povsem novo tehnično osnovo TOZD Grosist, razen transportnega parka.

Skupna predračunska vrednost investicije znaša 614.471.603 din. V vrednosti gradbenih objektov in vrednosti opreme je vključena predvidena 12% podražitev in rezerva za nepredvideno in pozabljeno.

Investicijski znesek bo predvidoma pokrit z naslednjimi finančnimi viri: kreditom Ljubljanske banke, krediti delovnih organizacij, krediti republiških in zveznih materialnih rezerv, lastnimi viri, združenimi sredstvi in krediti izvajalcev. Celotna lastna udeležba TOZD Grosist naj bi dosegla 222.595.349 din oziroma 36,23% vrednosti investicije.

Sprehodi pod »M«

Mile Bitenc

Mercatorjeva ulica

Ne, ulice s takšnim imenom ne boste našli. Zato ne glejte uličnih oziroma hišnih tablic. Išcite raje značilno oranžno črko »M« in našli boste tudi Mercatorjevo ulico. In teh ulic je vse več in več. Ne samo, denimo, v Ljubljani, tudi v vašem kraju.

Nazorjeva ulica je morda ena najkrajših v Ljubljani. In na tistih nekaj sto metrih ima Mercator kar tri prodajalne. Proti koncu lanske-

sodelavke, ponavadi kupijo večje darilo. Takrat svetujemo običajno kristal. Lepo vazo, skledo, pa komplete kozarcev. Ja, stane že

so mi povedali, da je ta zelo različen. Ko je čas dopustov, ko se prične šola, nakup ozimnice, je dosti manjši kot sicer. Poveča pa se pred Novim letom, pred Dnevom žena in jeseni, ko zdomci, ki so se vrnili, opremljajo sanitarne prostore. V zadnjem času pa se pozna močna konkurenca, saj, kot pravijo v tej trgovini, prodajajo steklo, kristal in keramiko že v prodajalnah s papirjem in tudi v kioskih.

In kaj kupci najbolj cenijo? Pravzaprav vse, kar je lepo in praktično uporabno. Od servisov, do jedilnega pribora. In mnogi tudi keramiko (še posebej povprašujejo po Madžarski, ki je lepa in poceni, medtem ko je italijanska največkrat kičasta in mnogo dražja.

Naj ob koncu dodamo še koristen nasvet: prihaja osmi marec.

pravzaprav cela trgovina ena sama izložba. Izbiro sadja in zelenjave dopolnijo še razne pijače in kava.

Nekaj korakov naprej, malo pred koncem ulice, pa je še en lokalček, nad katerim je prav tako pritrjen »M«. To je slaščičarna (Mercator – Konditor). Tisti, ki se radi posladkajo, prav dobro vedo, da bodo našli tisto, kar želijo. Najrazličnejše torte, rezine, zavitki, potice in drugo kar kopnijo iz prodajnih vitrin. Mnogi obiskovalci v slaščičarni potešijo svoje želje, mnogi pa kupijo slaščice tudi za domov. Predvsem ob praznikih se promet močno poveča. Takrat je veliko naročil za domov; cele torte

in potice. Na dan jih morajo pripraviti tudi po sto in več.

Nekaj besed sem spregovoril s tovarišico Sonjo Arbeiter, ki je poslovdja v tej slaščičarni. Povedala je, da je sicer z obiskom in prometom zadovoljna, so pa tudi težave, za katere za zdaj rešitve še ni. Treba bi bilo obnoviti lokal, saj je oprema že dotrajana. Prostor bi lahko bolj funkcionalno izkoristili in promet še povečali. Tako bi bile dobrote, ki jih ponujajo, še slajše.

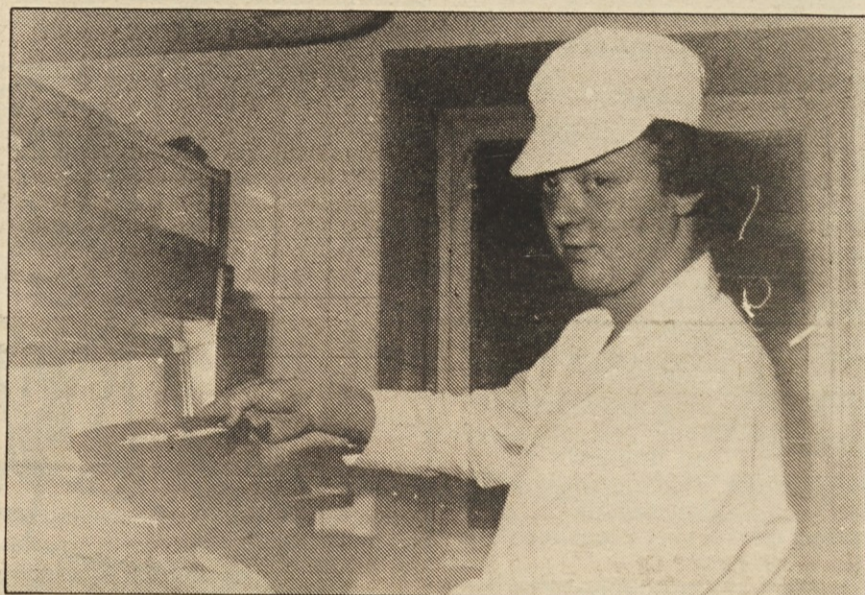
Danes smo se prvokrat sprehodili po Mercatorjevi ulici. Bili smo v Ljubljani, v Nazorjevi. Morda se bomo že prihodnjič oglasili prav pri vas. Velja?

Pizza za domov po telefonu

Mile Bitenc – Ekonomska propaganda

Glej, gostilnica vse ti ponudi...

Ajdovim žgancem, potici in palačinkam so se Ljubljanci že privadili – Kaj pa pizza, denimo, ajdova?

Že dolgo ni več skrivnost, kaj ponuja gostilnica Ajda. Tisti, ki imajo radi kaj posebnega, prav radi sedejo ob pult v Ajdi. Naročijo si ajdovo pojedino, ali obarvo z žganci, palačinke, potico... Veliko je tega, kar bi lahko našli, in veliko dela imata spretna kuharja Janez in Marjan. Pa so si kljub vsemu v Ajdi omislili še nekaj novega: pizzo, in to ajdovo!

To pa je že takšna posebnost, da jo je vredno poskusiti. Ajdovo testo, pa omaka s svinjskim mesom, gobami, pa še sir, začimbe. Mm, kako okusno je to. In ker so že začeli pripravljati ajdovo pizzo, so hkrati ponudili še pizze z imenom Mercator, Evropa in Student. Vse so prav okusne, za razliko od ajdove pa so pripravljene iz običajnega testa.

Na novost je treba opozoriti; v

propagandi smo pripravili nekaj reklamnih sporočil, ki sta jih v eter spustila Radio Ljubljana in Radio Student. Marjan Kralj je v oddaji »V nedeljo zvečer« tako lepo povedal o novih dobrotah v Ajdi, da so se marsikomu sline pocedile. In vse to je rodilo lep uspeh: gostilnica Ajda je na mah postala znana po okusnih pizzah. Nanje je vredno počakati tudi v vrsti, saj so vse pizze zelo okusne. In za majhen denar tudi izdaten obrok!

Tako kot druge dobrote, ki jih pripravljajo v Evropi (potice, torte, štruklji), lahko tudi pizze za domov naročite kar po telefonu.

Z ajdovo pizzo so v gostilnici Ajda na jedilnem listu dodali novost. Prav gotovo ni zadnja saj smo v brošuri, v kateri piše vse o ajdi, našli tudi recepte za pripravo kar štirideset ajdovih jedi.

Mercatorjeva ulica ponoči – Zaman vse zamisli, zaman vsi stroški, ko pa je na delu še brezbriznost in malomarnost. Konditorjev »M« namreč največkrat ne sveti. Foto: Jaro Novak

ga leta je nad vsemi zasvetil lep oranžni »M«. In ko greš vzdolž te uličice, dobiš občutek, da hodiš prav po oranžni, Mercatorjevi ulici.

»Težko rečemo stranki, da nečesa nimamo« mi je v prodajalni Keramika (M-Velepsekrba, TOZD Steklo) ljubeznivo razlagala Slavka Krajnovič, ki je, mimogrede povedano, v tej trgovini že celih 18 let.

»Skušamo pa s svojimi nasveti pomagati pri izbiri česar koli. Veliko kupujejo pri nas darila in nemalokrat kupci prepustijo izbiro prav nam. Ko se v kolektivu poslavljajo, od denimo, dolgoletne

veliko, ampak ponavadi denar ni vprašanje.«

Trgovina je ljubljancem že dolga leta poznana. V njej dobiš najrazličnejše vrste stekla in kristala, pa izdelke iz porcelana, keramike. Tudi kuhinjske potrebščine prodajajo; od jedilnega pribora do posode. Pravzaprav je razen te, le še ena podobna trgovina v Ljubljani (Steklo na Titovi), eno pa so lani porušili zaradi gradnje ploščadi Borisa Kraigherja. No, še nekaj je treba napisati: tod imajo veliko izbiro sanitarne keramike; od najrazličnejših ploščic, do umivalnikov, školjk in bidejev.

Ko sem povprašal po prometu,

Dan, ko bo treba pripraviti tudi kakšno darilo. Stopite mimogrede v Keramiko v Nazorjevi. Že lepo urejene izložbe bodo dale slutiti, da boste zlahka izbirali. In ljubeznive prodajalke vam bodo pri izbiri darila rade pomagale.

Samo nekaj metrov naprej na drugi strani ulice spet stojite pred trgovino z znakom »M«. To je prodajalna s sadjem in zelenjavo (Mercator – Sadje zelenjava). Trgovinica je majhna in že nekaj kupcev zadostuje, da je tu gneča. Vendar urne prodajalke hitro postrežejo. Izbira sadja in zelenjave zavisi seveda od tega, kaj je v določenem času sploh mogoče dobiti. Že od zunaj to lahko vidiš, saj je

Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ●

»Pričakovanja slovenskih gospodarstvenikov«

– beleži Gospodarski vestnik v članku 11. januarja 1979, kot aktualno iz letošnje ankete Privrednega vjesnika. V anketi, ki daje celovit prikaz jugoslovankega gospodarstva, so sodelovali tudi vodstveni delavci devetih slovenskih delovnih organizacij: Gorenja, Slovenijalesa, Mercatorja, Iskre Droge, Tovarne papirja in celuloze Djuro Salaj, Gradisa, Leka in Tekstila.

V članku je zabeleženo tudi mnenje direktorja Mirana Goslarja, ki je v anketi dejal, da je v zadnjih dveh letih Mercator po daljšem premoru začel ponovno investirati v drobno prodajo. Akumulacija trgovine seveda ne bi omogočala teh naložb, če ne bi pritegnili velikih bančnih sredstev. Kot beleži Gospodarski vestnik, je Mercator v precepu med pritiski s terena, iz krajevnih skupnosti in novih stanovanj. skih naselij za graditev novih trgovin, vendar so gnotne možnosti za to zelo majhne. Za Slovenijo je po mnenju Mirana Goslarja značilno, da trgovina najbolj zaostaja v velikih mestih, kot sta Maribor in Ljubljana. Mercator ima 1070 prodajaln, v graditve novih pa vse bolj vključuje proizvajalce, ki so glavni dobavitelji. Le-teh imamo prek 650 iz vse Jugoslavije, ki po Merca-

torju prodajo za čez milijon din blaga, njihov delež pri naložbah pa ne presega dveh odstotkov. Problem je v tem, da tudi večina dobaviteljev ni ravno preveč akumulativna, zato so tudi oni vezani na bančna posojila. – AM

»Vsaka vas bi rada trgovino«

– Dolenjski list je tudi to pot v rubriki »Četrtek intervju« posegel na področje trgovine. Na vprašanja, kje bo letos Mercator gradil trgovine, je odgovarjal Ciril Jarnovič, direktor novomeške TOZD Standard Mercator.

Dejal je, da bo najbolj zahtevna in največja gradnja na Cesti herojev, kjer je Pionir že odprl gradbišče. Tu bo trgovski objekt obsegel 2880 m² površine, v njem pa bodo imeli samopostrežno trgovino, bife ter salon pohištva, belo tehniko ter vse drugo, kar spada pod geslo »Vse za dom!« V stavbi bo vrh tega ekspozitura Ljubljanske banke, dogovarjajo se tudi za tobačni kiosk. Projekt je izdelan, vse je urejeno, zdaj je odvisno v glavnem le od Pionirja, ki bo pozidal celoten kompleks. Mercator bo gradil tudi trgovino v Gotni vasi pri mostičku. Za ta objekt je lokacijska dokumentacija izdelana, teče postopek za pridobitev zemljišča. Tu bo manjša trgovina preskrbovalnega značaja. Po izjavi Cirila Jarnoviča predvidevajo, da bo letos izdelan celoten projekt in da bodo

opravljena vsa pripravljala dela, v letu 1980 pa bi začeli graditi. Tretja gradnja bo v Sentjerneju, kjer pridobivajo lokacijsko dovoljenje za povečanje poslovne stavbe, oziroma za dozidavo 250 m² površin. V samem Novem mestu pa ima Mercator zaplete z dozidavo in povečavo blagovnice na Glavnem trgu. Pa tudi oddaljena naselja in mnoge krajevne skupnosti in vasi so močno zainteresirane za odprte trgovine. In skorajda vsaka vas si jo želi. Toda, kot pravi tovariš Jarnovič, ni možnosti, da bi jih povsod gradili, kajti treba je zadostiti predpisom glede gradnje lokalov, kar pa veliko stane. Po letu 1980 pa bodo v Mercatorju morali najprej zgraditi skladišča za grosistično prodajo, ker je to vsaj tako pomembno kot kakšna trgovina.

Po mnenju Dolenjskega lista bo leto 1979 prelomnica v dosedanjem trgovskem mrtvilu. – AM

Boljšo preskrbo v Ribnici

je napovedal Ljubljanski Dnevnik, ko je poročal o gradnji Veleblagovnice, ki jo bo zgradila TOZD Jelka v sestavu Mercator-Rožnika. Stala bo v središču kraja ob Kolodvorski ulici in bo imela 2294 kv. metrov uporabne površine, od tega 1300 kv. metrov prodajnih površin. V pritličju bo samopostrežna trgovina z osnov-

nimi živili in gospodinskimi potrebščinami ter klasična trgovina za prodajo kruha, mesa, mesnih izdelkov ter galanterijskega blaga in športnih potrebščin. V prvem nadstropju bo prodajalna pohištva, akustike, bele tehnike, metrskega blaga in konfekcije ter usnjenih izdelkov. V kletnih prostorih bodo skladišča in zaklonišča. Blagovnica naj bi bila zgrajena do aprila prihodnjega leta.

Dnevnik poroča o predračunski vrednosti 56.041.208 din, medtem ko je nam znano iz podatkov Mercator-Interne banke, da znaša ta dobra dva milijona več, pri čemer je kredit Gospodarska banka LB 26,5 milijona din in ne dobrih 28, kakor poroča Dnevnik, ki ne omenja z ničemer 18.258.450 din združenih sredstev SOZD Mercator, do katerih je investitor pridobil pravico, s tem da je v preteklih letih združeval sredstva. Obveznost odplačevanja anuitet pa je sprejela tudi delovna organizacija Mercator-Rožnik, v kolikor investitor tega sam ne bi zmož, kakor je navdano v poročilu MIB. – JN

Onesnažena okolica

je naslov članka v Dnevniku, dne 9. 2. 1979, v katerem se bralec (ali bralka), M. K. iz Ljubljane pritožuje nad neurejeno okolico Mer-

catorjeve samopostrežne prodajalne v KS Vič ob cesti na Brdo.

»Ta trgovina je prava znamenitost, saj se kar koplje v lastni umazaniji. Okrog in okrog je polna smeti, odpadkov, cigaretnih ogorkov, peska, zemlje itd., skratka vsega, kar si je mogoče izmisliti. Poleg tega imajo celo posode za cvetlice neurejene, napolnjene s smetmi in videti je, kot da te posode rož sploh ne bodo nikoli videle. Mislim, da bi se lahko Mercatorjevi toliko potrudili, da bi prodajali svoje blago v manjši nesnagi. Kdo naj jih opozori, da je skrajni čas, da stvar uredijo.«

Nato sledi odgovor Krajevne skupnosti Vič, ki ugotavlja, da je takšno stanje okrog samopostrežne trgovine že približno dve leti. Mercator so nekajkrat že opozorili, naj poskrbi za čisto okolje, vendar besede niso prav nič zalegle. Pred dnevi so na ponovnem sestanku celo sestavili opozorilo s pripombo, da bodo šli celo na inšpekcijo, v kolikor ne bodo ničesar storili. Celotno prebivalstvo sami bi radi priskočili na pomoč.

KS Vič odgovor zaključuje v upanju, da bo svarilo to pot le pomagalo.

Morda bo dolgoletno razmišljanje o tem, ali naj pospravijo ali ne, našlo pravo pot, in z veseljem bi potem zapisali, da imajo poslej drugačno skrb za čisto okolje. – MB

Poročilo izdajateljskega sveta časopisa Mercator za 1. 1978

V prvem letu opravil svojo nalogo

Izdajateljski svet se je sestel v novem, delegatskem sestavu prvič 7. februarja na svoji 3. seji v tem mandatnem obdobju ter na podlagi poročil odgovornega urednika oziroma uredniškega odbora glasila Mercator sprejel sklepe, o katerih je na zasedanju delavskega sveta SOZD poročal odgovorni urednik Jaro Novak. Delavski svet SOZD je potrdil naslednje poročilo:

1.

Izdajateljski svet je ugotovil, da so bili vsi sklepi z 2. zasedanja v letu 1978 realizirani.

2.

Na podlagi ugotovljenega sestava izdajateljskega sveta na zasedanju delavskega sveta SOZD z dne 26. 12. 1978, se je izdajateljski svet konstituiral in izmed svojih delegatov izvolil za predsednika FERDA LOVRECA iz delegacije Mercator-Izbira-Panonija, Ptuj.

3.

Pod 2. točko so delegati poslušali poročilo o uresničevanju vsebinske zasnove in uredniške politike, v katerem so bili poudarjeni predvsem naslednji podatki:

V letu 1978 je uredništvo časopisa pripravilo in izdalo 12 rednih in eno izredno izdajo.

Naklada časopisa je narasla od 9000 izvodov na 11.450 ob koncu

leta, formira pa se na podlagi podatkov o potrebah TOZD in DO. Obseg je bil stalno 16 strani, kar pomeni ca. 120 tipkanih strani gradiva.

S 5. številko v mesecu maju so bile dosežene naslednje novosti oziroma izboljšave: prehod na veliki format z izkoristkom vseh njegovih kompozicijskih prednosti; menjava tiskarne in sklenitev pogodbe z njo glede rokov in kvalitete; ureditev distribucije preko ekspedita in PTT direktno do naslovnika;

V vsebinskem pregledu: večja naslonitev na vire informacij iz OZD; inštrukcija dopisnikov preko funkcionalnega seminarja in zasebnih stikov; razširjenje dopisniške mreže na 76 sodelavcev; statistično zasledovanje vseh poglavij vsebinske zasnove; novinarska obdelava prispevkov.

Organizacijsko: uredniški odbor je imel 12 sej, na katerih je redno obravnaval vsebino preteklih izdaj in načrtoval vsebino prihodnje.

Finančno poročilo:

Stroški za redne in izredne izdaje so znašali skupaj	963.494,60	din
stroški tiska in poštnin za redne izdaje so znašali	686.128,15	
stroški bruto honorarjev za redne izdaje so znašali	172.467,90	
izredna izdaja je stala: tisk	98.898,30	
bruto honorarji za tehnično ureditev pa	6.000,25	

4.

V letu 1979 načrtuje uredništvo časopisa 12 rednih izdaj in 2 izredni, od tega je ena namenjena objavi aktov SOZD, druga, ki bo bogatejša, pa 30-letnici Mercatorja. Ocena stroškov na podlagi predračuna tiskarne in na podlagi nekaterih zvišanih postavk v Pravilniku o nagrajevanju sodelavcev ter z upoštevanjem 10% rasti stroškov v letu 1979 znaša za omenjene edicije:

Tisk	1.232.000,00	din
Honorarji	277.200,00	din
Skupaj	1.509.200,00	din

5.

Na predlog uredniškega odbora je izdajateljski svet obravnaval in sprejel naslednje spremembe v aktih časopisa:

Za vse akte časopisa velja sprememba v naslovu akta, in sicer se vedno uporablja naziv »glasilo delavcev in kmetov«.

a) Sklep o ureditvi izdajateljskih razmerij med TOZD in DO, združenimi v SOZD Mercator, n. sub. o., in glasilom delavcev in kmetov SOZD Mercator

6. člen

– druga alineja se glasi: en delegat iz delegacije, ki jo za izdajateljski svet imenujejo vse TOZD in delovne skupnosti DO, ki imajo v svojem sestavu TOZD;

– črta se alineja en predstavnik ZK;

– spremeni se sedma alineja, in sicer namesto »trije delegati iz Centra za obveščanje« se vstavi »en delegat uredniškega odbora«;

– tretji odstavek tega člena se glasi: »vse delegate imenuje delavski svet na predlog družbenopolitičnih organizacij«;

– zadnji odstavek tega člena se glasi: »delegat zbor sodelavcev glasila in uredniškega odbora imenujeta zbor in uredniški odbor na skupnem sestanku«.

b) Pravilnik o izdajanju in urejanju glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator

– v 10. členu se peta alineja popravi, in se glasi: »razpravljati o predlogu finančnega načrta«.

c) Pravilnik o nagrajevanju sodelavcev

– zgornja postavka za karikaturo se zviša na 30.000 točk;

– postavka za črno-belo fotogra-

fijo se spremeni: 9000–12.000 točk (za posnetek z izdelavo);

– postavka za lektoriranje se spremeni, tako da je enaka za vse vrste prispevkov, in sicer 25 točk za vrstico;

– postavka za tehnično urejanje se prikaže za veliki format glasila (doslej prikazana za mali format);

– postavka za odgovorno urejanje se spremeni, tako da je enaka za vse vrste prispevkov, in sicer 40 točk za vrstico;

– pravilniku se doda novi člen, ki se glasi:

»Uredniški odbor lahko sklene z določenim številom stalnih sodelavcev v Mercatorju formalni dogovor, po katerem se sodelavec obveže, da bo do določenega roka in v določenem obsegu mesečno prispeval dogovorjeno število informacij, uredniški odbor pa mu bo za to sodelovanje priznaval pavšalni pribitek k pripadajočemu honorarju v višini do 40.000 točk mesečno.

6.

Izdajateljski svet na predlog odgovornega urednika predlaga naslednje spremembe v uredniškem odboru:

namesto
Dušana Dolinarja – Vasja Lenardič

Ivana Brečka – Mile Bitenc
Nade Rihtar – Alenka Srdič

7.

Izdajateljski svet priporoča centru za obveščanje, da se v svoji politiki opre na vire informacij iz TOZD ter priredi primerne funkcionalne seminarje za te sodelavce.

Ljubljana, 14. 2. 1979

Ima neшто važno da ti kažem ● Ima neшто važno da ti kažem ● Ima neшто važno da ti kažem ●

Ljubljana će dobiti novo skladište za opskrbu

O izgradnji poslovnog centra Mercator

Mercator je od 1962. godine dalje, kada je počeo proces integracije, sav svoj investicijski potencijal usmerio uglavnom u detalj, a manje pažnje je posvećivao skladišnoj delatnosti. Postojeće centralno skladište Mercator u Tobačnoj ulici već odavno nije moglo služiti svojoj svrsi. Zato se već 1971. pređašnja Poslovna uprava – sadašnji OOUR Grosist – odlučila za kupovinu zemljišta za gradnju novih skladišta pored Slovenčeve ulice u Ljubljani. Svoj plan nije mogla ostvariti, jer se u 1972. godini bitno smanjila akumulacija u trgovini, a pored toga bio je uveden obavezan depozit. Zbog toga, Mercator sve do 1976. godine praktično nije realizovao nikakvu veću investiciju.

Do 1977. godine odnosi su se poboljšali. Bilo je izgrađeno mnogo novih stambenih naselja ne samo u Ljubljani, nego i u drugim krajevima Slovenije, koji nisu imali izgrađene uporedne objekte, kao što su trgovine. Na taj način nije bila obezbeđena osnovna opskrba stanovništva. To je bio takođe veliki uzrok pritiska društveno-političkih zajednica na organizacije udruženog rada trgovačke delatnosti za investicije u detalj. U vezi sa tim problemom takođe je i Ljubljanska banka za investicije u osnovnu opskrbu stanovništva učestvovala većim učešćem (70%) svojih sredstava. Zbog toga, izgradnja novog skladišta bila je zadržana do ove godine.

Smatramo da je ova investicija kod tako obimne maloprodaje, koja se sa novim investicijama i integracijama još povećala, kako regionalno tako i količinsko, neopodno potrebna. Redovna, kvalitetna i ažurna opskrba iz postojećeg skladišta više nije moguća. Sav rad se praktično vrši ručno, jer modernizacija odnosno uvođenje mehanizacije nije moguće u tim prostorijama. Zbog nedostatka kapaciteta je velika dnevna frekvencija robe, kamioni nisu pravovremeno pripremljeni, što izaziva veliku gužvu na rampi te s tim veću mogućnost kala, greške kod dostave i nesreće na radu. Takođe, zbog tih nedostataka smanjen je celokupan prihod i dohodak ne samo za OOUR Grosist, nego i za promet u pojedinačnim prodavnicama, jer su kamioni nepravovremeni i dostavljeni sa nedostacima.

Nova centralna skladišta imaće zajedničku bruto površinu 55.502 m² odnosno 53.336 m² neto korišćenih skladišnih prostorija. Izračun potrebnih skladišnih prostori-

ja izradili su priznati stručnjaci u saradnji sa komercijalom i vodećim radnicima OOUR Grosist, pri čemu svakako glavni su faktori potrebne zalihe i koeficijent okraćanja. Takođe su bile izrađene komparativne analize sa sličnim skladištima te izvršeni ogledi na samom mestu. Iz višegodišnje prakse znamo da su se predviđene kvadrature činile prevelike, a posle nekoliko godina pokazalo se da su objekti već premali, zato će skladište biti građeno za dalju perspektivu. S obzirom na koncentraciju glavne i pomoćnih skladišnih delatnosti te upravnih prostorija, biće veća mogućnost funkcionalnog poslovanja i u vezi s tim smanjenje određenih troškova te poboljšanje radnih uslova zaposlenih, manji ispad zbog bolovanja (tokom zime ogrevane prostorije, pogon društvene ishrane, uređene garderobe i sanitarije te slično).

Predračunska vrednost investicije iznosi 601.114.091 din

Najveći udeo među izvorima financiranja predstavlja kredit Ljubljanske banke i to 266 miliona dinara za osnovna sredstva i 22 miliona dinara za obrtna sredstva. Vlastita sredstva investitora iznose 122 miliona, republički komitet za tržište i cene Slovenije doprinosi kredit u visini 51 milion dinara, a udružena sredstva SOUR Mercator iznose 29 miliona dinara. Zavarovalna skupnost Triglav doprinosi 35 miliona kredita, a izvođač građevinskih radova nudi 20 miliona kredita. Kao suulagači učestvuju poslovni partneri, među kojima je najveći udeo Podravke iz Koprivnice u visini 10 miliona.

Ako pogledamo predračunsku vrednost i izvore financiranja, možemo konstatovati da će kod te investicije biti angažovana udru-

žena sredstva samo u visini cca 5%. Znamo da je učešće Mercator – Interne banke kod ostalih investicija prilično veće. Predračunska vrednost je veća od prvobitne, naročito zbog više izmena prvobitnog idejnog projekta i već navedenog povećanja kvadrature, zbog premalog zemljišta – gradnja u etažama, odgađanje početka gradnje i produženo vreme realizacije investicije od prvobitnih 12 na 18 meseci, prilično povećanje cene građevinskog materijala i veća razlika u cenama građevinskih usluga (Metodologija biroa gradbeništva Slovenije, Ljubljana).

Analiza konstatuje da M-Velepreskrba OOUR Grosist od 1981. godine, kada počinje prva isplata kredita, pa do 1985. nije sposoban pokrivati kredite u celini. Razliku ćemo morati pokrivati iz udruženih sredstava koja će važiti kao premostveni kredit.

U 1986. OOUR Grosist već će moći sam pokrivati sve obaveze iz navedene investicije. U vezi sa potrebnim udruženim sredstvima SOUR Mercator za otplaćivanje kredita upozorićemo još na sledeće: Takođe i ako bi razliku 60.852.000 din stvarno pokrili iz udruženih sredstava, zajedničko učešće SOUR Mercator u investiciji – sama investicija i otplata kredita – cca 15%, što je još uvek niže od ostalih slučajeva investiranja.

Komercijalni sektor SOUR Mercator će do 1981. godine, kada će dospeti prve anuitete, pokušati pridobiti što više dobavljača, kao i suulagače za isplatu tih anuiteta odnosno sklopiti odgovarajuća ugovore. Tako bi udružena sredstva još u većoj meri ostala na raspoloženju za nesmetanu realizaciju ovog ili sledećeg srednjoročnog plana investicija.

Celokupni prihod, dohodak i s

tim raspoloživa sredstva za isplatu obaveza iz navedene investicije je za investitora (OOUR Grosist) u investicijskom programu planiran prilično uzdržano i krajnje realno. Takođe i ovde treba očekivati bolje rezultate i sa ove strane manji teret za udružena sredstva. Smatramo da je bolje tako da prikažemo slabije rezultate, nego preterane, sa pretpostavkom da će OOUR Grosist moći sam otplaćivati sve kredite u celini i kasnije će biti potrebno odluku zajedničkog ra-

dničkog saveta o garanciji SOUR.

Na kraju bi želeli još naglasiti da je M-Veleopskrba, OOUR Grosist sve obaveze od početka sistematičkog udruživanja sredstava i ugovorima te samoupravnim sporazumima određene obaveze ažurno i u celini ispunjavala. Za to vreme praktično iz udruženih sredstava i ostalih izvora nije ništa investirala i tako su se njena teško stečena sredstva prelivala na ostala područja za realizaciju ostalih, takođe potrebnih investicija.

Pre usvajanja izmena osnovnih akata

6. marta u svim organizacijama SOUR referendum

Radnički savet SOUR Mercator je na 10. sednici dana 14. februara u Ljubljani utvrdio predloge dveju akata koje će radnici i poljoprivrednici složene organizacije usvojiti 6. odnosno 4. marta 1979. godine na referendumu u svim OOUR odnosno RO Mercator. Ovim će biti potvrđeno, što je bilo u javnom razmatranju odnosno u usklađivanju sve od oktobra 1978. dalje.

Tekstovi o nacrtima izmena samoupravnog sporazuma o udruživanju u SOUR Mercator te nacrti Samoupravnog sporazuma o osnovama plana SOUR Mercator bili su razmatrani na više sednica stručne komisije i na šest sednica izvršnog odbora RS SOUR, od oktobra 1978. do 25. januara 1979. godine, kada je IO RS zaključio razmatranja. U razmatranje su se uključile sve zainteresovane organizacije i pokušale su postići skladnost svojih interesa sa odredbama obeju akata. Na 10. zasedanju radnički savet SOUR nije više imao bitnih primedbi odnosno dopuna tekstova predloga.

Prema zakonu o referendumu iz 1977. (Službeni list SRS 23/77) nadležan je za raspis referenduma za ta dva akta RS SOUR, dok se OOUR odnosno RO kod sprovođenja referenduma pridržavaju odredaba svojih statuta. Znači, ponovan raspis od strane RS OOUR više nije potreban, nego je potrebno samo imenovanje komisije za sprovođenje referenduma, pri čemu njihovu ulogu mogu vršiti stalne izborne komisije, ako su

imenovane. One odrede izborne odbore i biračka mesta. Komisija na nivou SOUR koju je imenovao RS na 10. zasedanju, konstatuje rezultat referenduma. Izborne komisije iz OOUR odnosno RO dužne su rezultat glasanja odmah sledeći dan javiti toj komisiji odnosno Centru za obveščanje SOZD u Ljubljani. Glasanje se može izvršiti po pošti za one koji će na dan glasanja biti odsutni iz mesta glasanja. Poljoprivrednici kooperanti prema odluci RS SOUR mogu glasati već u nedelju 4. marta.

Za boju sadržinsku i tehničku pripremu referenduma, koordinacijski odbor osnovnih organizacija saveza sindikata SOUR Mercator u danima od 20. do 22. februara sazvao je područna savetovanja za predsednike izvršnih odbora sindikata te predsednike izbornih komisija u OOUR i RO i to posebno za ljubljansku regiju, posebno za notranjsku, primorsku, štajersku i posebno za zasavsku regiju. Na savetovanje jedino nije bio pozvan predstavnik iz Beograda, za kojeg je bio obezbeđen prevod uputstava.

Največ 20 ur tedensko Ne, ne tako!

Skupščina SR Slovenije je na seji zborna združenega dela in na seji družbenopolitičnega zbora dne 25. 12. 1978 sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih in o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki sta objavljena v Uradnem listu SRS, št. 30/78. z dne 29. 12. 1978, z veljavnostjo od 6. 1. 1979 dalje. Oba sprejeta zakona pomenita vsebinsko celoto in usklajeno ureditev zaposlovanja upokojevcem.

Spremenjeni zakon o delovnih razmerjih določa pogoje, kriterije in postopek za zaposlovanje upokojevcem. Spremembe in dopolnitve zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa opredeljuje posledice, ki jih ima sklenitev delovnega razmerja na uživa-nje pokojnine, ter pravice, ki jih imajo takšni upokojevcem v pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ko prenehajo z delovnim razmerjem. Uzakonjeno je tako načelo, da je upokojenec, ki se ponovno zaposli, lahko samo delavec v združenem delu.

Po spremenjenih oziroma dopoljenih določbah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list SRS, št. 19/77 - 1224) se starostnemu upoko-jencu, ki ima polno pokojninsko dobo (moški 40 in ženske 35 let), ustavi izplačevane pokojnine, če sklene delovno razmerje ali opravlja druga dela, na podlagi katerih je zavarovan. Za ta čas izgubi tudi status upokojenca in pridobi lastnost zavarovanca v pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Tudi družinskemu in invalidskemu upoko-jencu, ki se ponovno zaposli, se za ta čas ustavi izplačevanje družinske oziroma invalidske pokojnine. Po novi določbi 25. a člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju se upoko-jencu, ki dela po pogodbi o delu, med opravljanjem tega dela izplačuje pokojnina. Te določbe se uporabljajo tudi za uživalca družinske pokojnine, če dela po pogodbi o delu. Obstoječa razmerja zaposlenih upokojevcem se morajo uskladiti z določbami zakona v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi, torej do 6. julija 1979. leta. V zvezi z gornjimi spremembami je bil spremenjen oziroma dopolnjen tudi zakon o delovnih razmerjih (Uradni list SRS, št. 24/77 - 1507). Spremenjene so bile določbe o prenehanju delovnega razmerja in določbe o delu po pogodbah o delu. Delavcu, ki izpolni pogoje za polno osebno pokojnino po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, preneha delovno razmerje. Delavcu pa ne preneha delovno razmerje, če pristojni organ temeljne organizacije ugotovi, da temeljna organizacija in delavec soglašata, da delavec nadaljuje delovno razmerje. Delavcu - borcu NOV če to želi, se ugotavlja izpolnitev pogojev za polno osebno pokojnino po splošnih predpisih, pri čemer se mu enojno

šteje doba, ko se sicer dvojno šteje v pokojninsko dobo. Prav tako se delavcu, ki se mu zavarovalna doba šteje s povečanjem, ugotovi izpolnitev pogojev za popolno osebno pokojnino v dejanskem trajanju, če to želi. Delavci v temeljni organizaciji določijo v samoupravnem splošnem aktu dela, ki jih lahko opravljajo upokojevcem po pogodbi o delu. Ta dela določijo temeljne organizacije neodvisno od določb 213., 214. in 215. člena zakona, v katerih je določeno, za kakšna dela se lahko sklepa pogodba o delu z drugimi osebami, ki niso upokojevcem.

Z upoko-jencem je mogoče skleniti pogodbo o delu za največ 20 ur na teden. Upoko-jencu, ki dela po pogodbi o delu, se izplačuje pokojnina. Do 6. julija 1979 morajo delavci v temeljnih organizacijah uskladiti delovna razmerja oziroma pogoje dela o delu, sklenjene z upoko-jenci, z novimi oziroma spremenjenimi določbami zakona. - M. P.

Ob upokojitvi

Mojca Komočar - M-Rožnik,

27 let v Mercatorju

Zadnje dni decembra se je od svojih sodelavcev poslovil direktor TOZD Metlika iz Mercator-Rožnika, tovariš Franc Kobe. Po petdesetih letih službovanja in sedemindvajsetih letih dela v Mercatorju je odšel v zaslužni pokoj.

Rodil se je pred petinšestdesetimi leti v Zelebeju pri Metliki. Po končani osnovni šoli pa se je odločil za trgovski poklic in si leta 1958 pridobil višjo strokovno izobrazbo komercialista. Vse od svoje prve zaposlitve pa do upokojitve je ostal zvest trgovini in je v tej dejavnosti delal na različnih delih in nalogah.

Med drugo svetovno vojno je vedel, kje je njegovo mesto. Deloval je v Metliki pri gospodarski komisiji in gospodarskem odseku. Njegova naloga je bila preskrba vojske in civilnih baz s hrano.

Po končani vojni je služboval na odgovornih mestih. Zato je leta 1947 dobil pohvalo za vestnost pri delu. Leta 1951 je bilo ustanovljeno »Splošno trgovsko podjetje Metlika«, v katerem je bil prvi direktor. Z integracijo leta 1964 se je preimenovalo v Mercator-PE Met-

V Nedeljskem dnevniku smo na strani oglasov dne 28. januarja 1979 prebrali tudi razpis prostega delovnega mesta v Mercator - Hoteli gostinstvo za kuhinjsko pomočnico v TOZD Kavarna-bar Nebotičnik.

Pa se vam zdi tale oglas povsem v redu? Denimo, da to delo ustreza prav vam. Napisali ste prošnjo, zdaj pa ne veste, kam naj jo pošljete (ni ne naslova TOZD, niti ne navajajo organa, ki bi mu naslovili prošnjo). Tudi roka, do kdaj sprejemajo ponudbe, v oglasu nismo zasledili. Kaj nam bodo odgovorili, če se bomo na razpisano delovno mesto prijavili, naprimer, meseca maja?

(-nc)

lika. Ob reorganizaciji Mercatorja pa je dobila ime Mercator Rožnik - tozd Metlika. Tako je Franc Kobe ostal kot direktor v Mercatorju polnih 27 let.

Med svojimi sodelavci je bil tovariš Kobe zelo priljubljen. Bil je natančen in vesten delavec ter vedno pripravljen vsakemu svetovati in pomagati. Leta 1975 je za svoje delo prejel državno odlikovanje »Red zaslug za narod s srebrnimi žarki«.

Poleg svojih službenih obveznosti je bil tudi družbenopolitično aktiven. Bil je delegat krajevne skupnosti, odbornik trgovske zbornice, delegat republiškega sindikata trgovskih delavcev SR Slovenije.

Pogrešali ga bomo, kot delavca in tovariša, in zato tudi pričakujemo, da nas bo obiskoval. Saj vemo, da ne more pozabiti 27 let dela v Mercatorju in svojih sodelavcev.

hiti in hiti, Milena za šankom nima niti malo časa, da bi si odpočila. In Rada, ki pomiva posodo, mora tudi ves čas hiteti.

Vsem se mudi. Najbolj soferjem in sprevednikom. Tem je treba postreči tudi čez vrsto. In na hitro! Zato se nihče ne jezi, ljudje to razumejo, pravijo.

Najrazličnejši gostje prihajajo. Včasih so že vinjeni in pride do težav. Če točajka takemu gostu ne postreže, jo marsikdo začne žaliti. »To je hudo, a preobčutljiv ne smeš biti,« pravi Milena.

So tudi takšni, ki zaradi vinjenosti naroče drugim, da jim prinesejo pijačo. Včasih je težko. Potem tudi razbijejo skodelice, steklenice, odnesejo steklenice. Posebno poleti, ko je vročina, je tega še več. Če dobijo gosta, ki je to napravil mu zaračunajo trikratno. Vendar mnogi uidejo.

»Vidite, kup težav je,« so povedala dekleta, ki so delale v isti izmeni. Vendar so kljub obilici dela, hitenja, pa kupu težav dobre volje, nasmejana in ustrežljiva. Pravijo, da je pač treba vsako stvar gledati s pravimi očmi. Kljub vsemu so zadovoljne in rade delajo. Veliko olajšanje pa jim bo prenekatere prasta nedelja, ki je doslej niso imele.

Morda bo to Ančki, Mileni in Radi, pa seveda vsem ostalim sodelavkam, najlepše darilo ob 8. marcu.

Prostovoljno krvodajalstvo

Ferdo Lovrec - Mercator Izbira Panonija

Izkazana solidarnost

Delavci Mercator-Panonije so znali ceniti, da je prostovoljno krvodajalstvo osnovna prvina humanizma in solidarnosti do sočloveka - za zdravljenje in reševanje življenj.

Ob številnih obletnicah, ki smo jih v letu 1978 praznovali širom naše domovine, je minilo tudi 25 let prostovoljnega krvodajalstva v okviru organizacije RK Slovenije.

Takrat pred 25 leti, je bila v Ptuj organizirana prva množična krvodajalska akcija, ki je glede na svoj human in solidarni značaj bila uspešna. Nadaljnje delo te humane dejavnosti v ptujski občini je prevzel v svojo organizacijo občinski odbor RK ter delovne in druge organizacije. V splošni bolnišnici dr. Jožeta Potrča v Ptuj je bila takrat nanovo odprta transfuzijska postaja. Tako smo se tudi zaposleni v Panoniji že od vsega začetka udeleževali prostovoljnih krvodajalskih akcij, vendar v manjšem številu glede na stanje zaposlenosti.

Ker pa je vse večja potreba po krvi zahtevala bolj organiziran pristop k izvajanju prostovoljnih krvodajalskih akcij, je osnovna organizacija sindikata Panonija v letu 1973 pristopila k sistematični in organizirani obliki vključevanja delavcev krvodajalcev.

Z ozirom na 637 zaposlenih v takratni TOZD Panonija začetno delo osnovne organizacije sindikata ni doseglo željenega uspeha, saj se je prve organizirane akcije udeležilo le 17 delavcev. Z nadaljnjim vztrajanjem in prizadevnim delom OOS, posebej pa še naše delavke Marije Čeh, kot dolgoletne članice občinskega odbora RK, pa uspeh v letih, ki so sledila, ni izostal, saj se je število delavcev krvodajalcev znatno povečalo od leta 1974 do 1978. Med temi krvodajalci je pri transfuzijski postaji v Ptuj evidentiranih 8 delavcev s

krvno skupino za odvzem krvi na poklic v nujnih primerih.

Za dosežen uspeh aktivnosti pri razvijanju solidarnosti med ljudmi so bila tako DO Panonija kot posameznikom podeljena priznanja. DO Panonija je ob 25-letnici krvodajalstva prejela diplomu RO RKS, 5 delavcev republiško značko RK, 1 delavec pa srebrno značko in plaketo ZSAJ. Nadalje je več delavcev prejelo značke za večkrat darovano kri - nekateri so jo darovali celo po 10 do 25 krat.

Čeprav nam je znano, da gre razvoj medicinskih znanosti in uveljavljanje sodobnih metod zdravljenja in nudenja prve pomoči v širokem razmahu naprej in da se zlasti v naši socialistični družbi polaga temu področju dela posebna pozornost, se moramo zavedati, da bodo tudi v bodoče potrebne večje količine krvi za reševanje življenj ljudi, poškodovanih na delu, v prometnih nesrečah ali v gospodinjstvu.

Zato je prav, da bodo OOZS v TOZD in delovni skupnosti nove delovne organizacije Mercator - Izbira - Panonija Ptuj še nadalje načrtno razvijale vključevanje človeško najbolj humani akciji beležile še večje uspehe.

Za izkazano solidarnost se osnovne organizacije sindikata vsem darovalcem krvi v Panoniji in Izbiri iskreno zahvaljujemo.

Tovarišici Mariji Čeh, pomočnici vodje transportnega oddelka v TOZD Veleprodaja, si dovoljujemo izreči posebno zahvalo kot vestni in neumorni sindikalni delavki in organizatorici vseh dose-danjih krvodajalskih akcij in za doslej že 28-krat darovano kri.

Pred velikimi športnimi srečanji

Bo Mercatoriada lovila Živiliado?

HP Droga je v prvi številki svojega informativnega biltena objavila čas in kraj letošnjih športnih iger živilcev, Živiljada 79, ki bodo 9. junija v Portorožu. Izvoljen je tudi 9-članski komite.

Organizator HP Droga Portorož bo postal razpis vsem delovnim organizacijam živilske, tobačne in kmetijske industrije ter delavcem v blagovnem prometu s prehrabnim blagom.

Razpisali so devet športnih panog, od katerih so nekatere samo »moške«, druge pa tudi »ženske«, in sicer:

1. balinanje - moški
2. kegljanje - moški in ženske
3. kros - moški in ženske
4. mali nogomet - moški

5. namizni tenis - moški in ženske

6. rokomet - moški
7. streljanje - moški in ženske
8. šah - moški
9. vlečenje vrvi - moški.

Po predvidevanjih bodo nekatere tekmovalja v Izoli, druga pa v Portorožu.

Mercatorjev Koordinacijski odbor za rekreacijo in šport KORŠ ima v svojem načrtu udeležbo tudi na igrah živilcev. Bržkone pa ne bo mogoče, zaradi proslav 30-letnice v mesecu juniju, da bi organizirali Mercatoriado pred temi igrami in bo najbrž kazalo, dogovoriti se tako, da nas bodo zastopali najbolje uvrščeni na Mercatoriadi 78. - JN

Pomenek v Konditorjevem kiosku

Mile Bitenc

Vsi ljudje hitijo

Skoraj od ranega jutra pa do poznega večera je tu pravo mravljišče. Prihajajo in odhajajo avtobusi na vse strani. Tisoče in tisoče potnikov hiti. In če imajo še nekaj minut časa, se pogosto ustavijo pred Konditorjevim kioskom. Naročijo kavico ali čaj, pa kaj močnega, ali pa se okrepcajo z dobrim sendvičem, koščkom potice, krofom...

Tako je dan za dnem, vse od jutra do večera. Pravzaprav od 7^h naprej, kajti zakon prepoveduje točenje alkohola pred 7. uro zjutraj. Kiosk pa je odprt že od pol šestih dalje.

Ko so v začetku januarja novinarji Dela skupno z inšpektorjem v 10 bifejih v Ljubljani pred 7. uro zjutraj naročali čaj z rumom, so ga na žalost dobili prav tu. Prodajalka se tisti hip najbrž niti malo ni zavedala, da to ni prav. Pa čeprav je hotela ustreči človeku, ki ga je na videz poznala. Kazen bo prav gotovo šla ne samo zanjo, marveč tudi za ostale delavke, ki se s svojo

ustrežljivostjo in pripravnostjo trudijo prav za vsakogar.

Dan po tistem sem obiskal kiosk. V avli avtobusne postaje je stisnjen ob steno in kar nerazumljivo se zdi, da lahko v tako majhnem prostoru ponudijo toliko vsega. Ne samo kavice in pijačo, tudi najrazličnejše pecivo, bonbonijere, čokolado in bonbone, pa tudi steklenice.

Ljudje hitijo. Vsi hitijo, vsem se mudi. Na hitro popijejo kavo, kupijo malico, darilo za domov. Posebno ob nedeljah, ko je drugje zaprto.

Simpatična Ančka za blagajno

Foto: Jaro Novak

Zimska Mercatoriada '79

Zimska Mercatoriada je bila v torek, 20. februarja 1979 v Kranjski gori. Udeležilo se je 166 tekmovalcev iz 26 OZD v sestavi SOZD Mercator. O odličjih in drugih podrobnostih bomo poročali v prihodnji številki časopisa.

Stanovanjska zadruga Mercator

Darko Bajec

Zadružniki v atrijske hiše

Stanovanjska zadruga je zaenkrat zaključila vpisovanje novih zadružnikov. Sedaj je članov zadruge 173, od tega se je velika večina odločila za graditev atrijske hiše (148), zelo malo je tistih, ki so se odločili za tip verižno-vrstne hiše (15), najmanj pa je tistih, ki imajo svojo lokacijo (10). Na ža-

lost se je postopek za registracijo zadruge zavlekel na občini Ljubljana Vič, kaže pa, da bo to sedaj urejeno. Prošnja za dodelitev parcel je bila že posredovana na Zavod za urejanje stavbnih zemljišč in lahko pričakujemo, da bo v kratkem stanovanjska zadruga rešenično zaživela.

Tovarišica predsednica, tovariš predsednik osnovne organizacije zveze sindikatov

Prepričani smo, da tudi v vaši TOZD, oziroma DO želite popestriti kulturno življenje. Morda se je pri vas kolesje kulturnega življenja že premaknilo in zaživelo? Zanimajo nas predvsem oblike, v katerih je izraženo.

Prav gotovo imate v svojih delovnih sredinah delavce, ki bi radi delovali ali pa že delujejo na: recitacijskem, dramskem, plesnem, glasbenem, fotografskem, likovnem, ... področju. In prav sem je usmerjeno naše vprašanje: želimo se seznaniti z vašimi kulturnimi delavci in tako vzpostaviti kulturno sodelovanje med TOZD in DO.

Prepričani smo tudi, da ste seznanjeni z Dogovorom o ustanovitvi KO OOZS, njegovega organa in delovnih teles v SOZD Mercator, katerega 11. člen med drugim določa tudi oblikovanje komisije za kulturno dejavnost, ki bi za večjo učinkovitost delovala ob posameznih dolgoročnih in kratkoročnih akcijah. Na 3. seji sekretariata KO OOZS SOZD Mercator je bila za nosilko oziroma sklicateljico kulturne komisije predlagana tovarišica Alenka Malenšek iz Mercator - Velepiskrbe, TOZD Grosist. Da bi komisija lahko začela delovati, potrebujemo še ostale člane. Zato želimo, da iz svoje sredine predlagate delavca, ki bi rad deloval v naši komisiji. Ni potrebno, da je ravno član IO OOZS; k sodelovanju vabimo delavce, ki jih kulturno delo veseli in ki bi bili voljni delati na tem področju.

Prosimo vas, da svoje predloge posredujete sekretariatu KO OOZS, v kolikor pa že imate kulturnega delavca, sporočite njegovo ime, priimek in delovno mesto Centru za obveščanje do konca meseca februarja.

V pričakovanju uspešnega kulturnega sodelovanja vas tovariško pozdravljamo!

Koordinacijski odbor OOZS

Predstavljamo dobavitelje - Predstavljamo dobavitelje

Kolinska svetuje: poskusite Thomy gorčico

Pust prihaja; to je čas, ko bomo prav gotovo postavili na mizo kračo, suha rébrca, šunko, klobase ... Kaj bi naštevati, koliko tega bo! In da bodo vse te jedi bolj teknile, k njim serviramo tudi gorčico.

Skoraj je ni začimbe, ki bi jo tako pogosto rabili kot prav gorčico. Z njo lahko tudi dekoriramo prigrizke, plošče, obložene kruhke in podobno. Gorčica je nepogrešljiva tudi takrat, ko ponudimo meso, pečeno na žaru: čevapčiče, ražnjiče, pleskavico in drugo. Z gorčico namažemo pred peko ali cvrtjem ali dušenjem surove zrezke, biftke in perutnino. Tako bo meso še bolj okusno in gotovo nam bo bolj teknilo.

Toliko o uporabi gorčice; seveda pa prav vsega nismo zapisali. Spretna gospodinja jo bo kot dodatek uporabila pri pripravi še mnogih jedi.

Ali pa vemo, iz česa so pripravljene THOMY gorčice? Zanje so posebne recepte pripravili sloviti švicarski kuharji. Gorčično seme, belo in črno, so vzeli za glavno sestavino. Črno je ostrejšje in pikantnejše, in sicer zato, ker vsebuje veliko alilnega gorčičnega olja. Če teh semen dodamo več, je gorčica bolj ostra in bolj pikantna. To je osnova. Razen te pa THOMY

gorčice vsebujejo še kis, vodo, sol, sladkor in številne naravne začimbe. Vendar bi izdali THOMYJEVO skrivnost, če bi povedali, katera so. Zmleta semena in dodatke na poseben način fermentirajo. V določenem času in seveda na določen način sestavine dozore in razvije se plemenita in značilna aroma.

Gorčica je začimba, ki so jo poznali že stari Egipčani, pa tudi Grki in Rimljani. V brušuri o THOMY izdelkih Kolinska piše takole: »šele za čas Ludvika XIV. so Francozi ponovno odkrili gorčico in jo tudi veliko uporabljali, saj so poznani sladokusci. V začetku so jo rabili le dvorni kuharji pri pripravljanju jedi za razkošne pojedine. Ščasoma pa se je z dvorov razširila tudi med preproste ljudi. Za njeno pripravo so Francozi iznašli tudi več receptov.

Tudi pri nas je gorčica znana že zelo dolgo. Še v polpretekli dobi so jo v vinorodnih krajih pripravljali kar doma; rekli so ji 'ženof'. Delali so jo iz vinskega mošta, zmletih gorčičnih semen ali nekaterih začimb. Ponujali so jo v zidanicah in doma k pečenemu mesu in kuhani suhi svinjini. Beseda 'ženof' izhaja iz grške besede 'sinapi'.

Danes pozna industrijsko pripravljeno gorčico vsaka gospodi-

nja, in jo uporablja pri številnih jedeh.

THOMY gorčico ponuja prav vsaka prodajalna z živili. Našli jo boste lahko polnjeno v tubo ali pa v najrazličnejše kozarčke. Značilni napis THOMY v belo-modri

THOMY

barvni kombinaciji nas na gorčico že od daleč opozori.

Najmanjša količina THOMY gorčice je polnjena v 95-gramsko tubo. Stekleni navadni kozarčki ponujajo tri različne vsebine gorčice: 125, 350 in 700 gramov. Lični kozarčki, ki jih lahko koristno uporabite tudi kot servis, pa so polnjeni takole: 125, 200 in 300 gramov.

Kolinska pa razen THOMY gorčice izdeluje tudi EVO gorčico. Na prodajnih policah jo najdete v plastičnih kozarčkih po 65 in 140 gramov. Posebno pakiranje pa je za gostince: pripravili so pločevinke, v katerih so 4 kilogrami gorčice.

In ko smo že pri družini izdelkov EVO, naj priporočamo še zadnjo novost. To je EVO česen v tubi. Ta izdelek gospodinjam zelo olajša, pa tudi skrajša čas priprave najrazličnejših jedi. Potrebno ga je le iztisniti iz tube in dodati jedem. Na ta način gospodinja prihrani čas okrog lupljenja in pri tem odpadejo tudi vse neprijetnosti.

Pripravil: Mile Bitenc

Mladina v M-Rožniku

Stanka Repovž - M-Rožnik

Posebej podprli skupne akcije

Osnovne organizacije ZSMS Mercator-Rožnika so se med seboj povezale preko delegatov v koordinacijski svet DO M-Rožnik. V lepem številu so se zbrali njihovi predstavniki na 4. seji KS dne 14. februarja 1979 in pokazali veliko zanimanja za sodelovanje v družbenopolitičnem življenju kolektivov Mercatorja.

Koordinacijski svet mladincev v M-Rožniku se bo zavzemal skladno s politiko koordinacijskega sveta OOZSMS na ravni SOZD ter na osnovi temeljnih listin naše družbenopolitične ureditve in samoupravnih sporazumov za zagotavljanje enakopravnega položaja mladih ljudi v OZD, za njihovo socialno varnost in razvoj življenjskega in družbenega standarda ter za uresničevanje vrste sklepov in akcij v korist mladega človeka kot delavca v neposredni proizvodnji, kot samoupravljalca, ki naj soodloča o dohodku, njegovi delitvi in porabi.

KS v DO M-Rožnik se pri svojem delu preko KS OOZSMS SOZD Mercator vključuje in povezuje v občinsko konferenco zveze mladine v občini Ljubljana Vič-Rudnik, pri čemer so se mladi zavzeli za organiziranje akcij na področju kulture, telesne kulture, rekreacije itd.

Izredno zanimanje je vzbudil predlog za sodelovanje Mercatorjeve mladinske delovne brigade v MDA v letu 1979. Pod pokroviteljstvom Mercatorja bodo mladinci v okviru občinskih programov MDA Ljubljana Vič-Rudnik sestavili svojo brigado, ki naj bi se

že v juniju vključila v udarne in humane akcije. Upamo v realizacijo predloga in želimo, da bi se tudi letos Mercatorjeva MDB tako delovno in uspešno izkazala kakor lansko leto na akciji Istra 78.

Mladinci so si zadali tudi nalogo, da organizirajo Pohod ob žici okupirane Ljubljane za celotni Mercator. Organizator Mercatorjeve udeležbe naj bi bila mladina Rožnika v imenu KS OOZSMS SOZD.

Na seji sta sodelovala tudi sekretarka OOZK Vera Valant in direktor delovne organizacije Edo Božič. S svojimi predlogi in dopolnitvami sta nam bila v veliko spodbudo, zato bomo skušali z aktivnim in vestnim delom opravičiti zaupanje, ki nam ga izkazujejo bolj izkušeni tovariši.

Ana Marjanovič

Veriga je odpovedala

V četrtek, 8. februarja, je ob 8. uri in 15 minut zjutraj odjeknil ne-navaden trušč z Gorupove ulice, ki ga je bilo kljub stalnemu in groznemu vsakodnevnemu prometnemu hrupu moč slišati tudi v redakcijo časopisa Mercator.

Tovornjaku iz TOZD Steklo, ki je vozil ogledala, se je na ovinku iz Aškerčeve v Gorupovo odtrgala železna veriga, ki je vezala šest velikih ogledal. Šofer tovornjaka je bil Franc Višenj. Kmalu zatem, ko je prišla tudi policija, je prišel šef Steklovega skladišča Silvo Zavanik, ki je dejal: »Veriga se je utrgala, kot da bi bila iz papirja. In to samo zato, ker so ceste luknjičave. Stalno tresenje je povzročilo, da se je odtrgala. Nemogoče je, da bi bila ogledala površno naložena ali slabo speta, ker se nam kaj takega še ni zgodilo. Gre pa za škodo nekaj milijonov dinarjev; ogledala so bila uvožena.«

Tovornjak TOZD Steklo in trije zaboji ogledal, ki so zaradi pretrgane verige obležali na Gorupovi cesti. Foto: A. M.

Pred sprejemom sprememb temeljnih aktov SOZD

Center za obveščanje

6. marca v vseh organizacijah SOZD referendum

Na 10. zasedanju dne 14. februarja v Ljubljani je delavski svet SOZD Mercator določil predloge dveh aktov, ki ju bodo delavci in kmetje sestavljene organizacije sprejemali dne 6. oziroma 4. marca 1979 na referendumu v vseh TOZD oz. DO Mercatorja. S tem bo potrjeno, kar je bilo v javni obravnavi oziroma v usklajevanju vse do meseca oktobra 1978 dalje.

Besedili osnutka Sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator ter osnutka Samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD Mercator sta bila obravnavana na več sejah strokovne komisije in na 6 sejah Izvršilnega odbora DS SOZD, od oktobra 1978 do 25. januarja 1979, ko je IO DS zaključil obravnavo. Vanjo so posegle vse zainteresirane organizacije in skušale doseči uskladitev svojih interesov z določili obeh aktov. Na 10. zasedanju delavski svet SOZD tako ni imel več bistvenih pripomb oz. dopolnitev besedil predlogov.

Po zakonu o referendumu iz leta 1977 (Ur. l. SRS 23/77) je pristojen za razpis referenduma za ta dva akta DS SOZD, medtem ko se TOZD oz. DO pri izvedbi referenduma ravnajo po določilih svojih statutov. Ponoven razpis s strani DS TOZD torej ni več potreben, potrebno je le imenovati komisij za izvedbo referenduma, pri čemer njihovo vlogo lahko opravijo stalne volilne komisije, če so imenovane. Te določijo

volilne odbore ter glasovalna mesta. Komisija na ravni SOZD, ki jo je imenoval DS na 10. zasedanju, ugotovi izid referenduma. Volilna komisija iz TOZD oz. DO so dolžne javiti izid glasovanja takoj naslednji dan tej komisiji oziroma Centru za obveščanje SOZD v Ljubljani. Glasovanje se lahko opravi po pošti za tiste, ki bodo na dan glasovanja odsotni iz krajev glasovanja. Kmetje kooperanti pri sklepu DS SOZD lahko glasujejo že v nedeljo, 4. marca.

Za boljše vsebinsko in tehnično pripravo referenduma je sklical Koordinacijski odbor osnovnih organizacij zveze sindikatov SOZD Mercator v dneh od 20. do 22. februarja področna posvetovanja za predsednike izvršnih odborov sindikata ter predsednike volilnih komisij v TOZD in DO, in sicer posebej za ljubljansko regijo, posebej za notranjsko, primorsko, štajersko in posebej za zasavsko regijo. Na posvetovanja ni bil poklican edinole predstavnik iz Boograda, za katerega pa smo oskrbeli prevod navodil.

V leto otroka za katero je v Združenih narodih razglašeno leto 1979, se bo dejavno vključila tudi naša država, kakor napoveduje odlok o ustanovitvi Jugoslovanskega odbora v ta namen. Pa Mercator?

V sredini lanskega leta smo v našem časopisu priobčili poziv – ki je zvenel kakor krik, izzvenel pa ko glas vpijočega v puščavi – od naše sodelavke, naj bi Mercator pričel z akcijo za lasten otroški vrtec v Ljubljani, ker je tu velika koncentracija trgovskega kadra, predvsem pa zaposlenih žena. No, klic ni bil povsem osamljen, saj je spodbudo povzel v svojih predkongresnih debatah in programih tudi Koordinacijski odbor ZSS SOZD. Ne moremo si zamisliti bolj prirodne, spontane in nujne ter družbeno koristne akcije ob letu otroka, kakor je prav ta. Kdo se bo zgani? Vest o začetku take akcije bi bila primernejša od razmišljanj, kako zaznamovati dan žena. – Foto: Jaro Novak.

MERCATORIZMI

Ni vedno slabo biti črna ovca, te vsaj opazijo. Pri Mercatorju dobite vse, le kave že dolgo ne! Samoupravni sporazum o varstvu okolja smo sprejeli. Ali smo sprejeli tudi okolje? Če bi hoteli uresničiti vse TOZD investicije, ne zadostuje samo MIB (Mercator Interna banka) ampak LB (Ljubljanska banka). Simon Bošnjakov

Mali oglasi velikega Mercatorja

Šifra: Z glavo skozi zid!

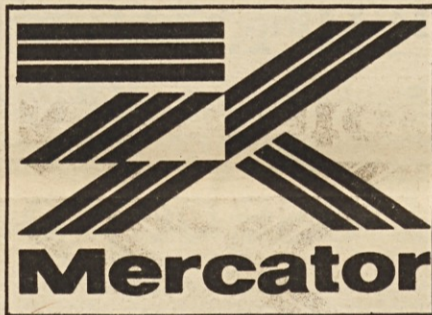
Iščemo sodelavce, ki nimajo veliko časa, ali pa ga sploh nimajo, da bi sodelovali kot dopisniki našega časopisa Mercator. Vabljeni so vsi tisti, ki si upajo pisati o problemih, ki jih obvladajo ali ne obvladajo – o strehi, ki pušča v pisarni, o sklepih, ki niso nikamor pripeljali, ali pa morda so in drugi tega ne vedo...

Torej, nastopajte kot očividci dogodkov okoli sebe, življenja, ki utripa v vesoljnem Mercatorju.

Tudi vsi tisti, ki trdite, da je naš časopis dober, in tisti, ki trdite, da je uporaben samo za zavijanje solate, kvečjemu kdaj pa kdaj tudi krompirja. Pa navedite, zakaj!

Nadalje vabimo vse tiste, ki lahko pišejo, kaj se dogaja v njihovih tozdih, ozdih, bifejih, samopostrežbah, skladiščih, delovnih organizacijah, hotelih, zadrugah, kmetijah... Radakcija časopisa Mercator je dosegljiva po telefonu ali pismeno. Če vas »čas baše« tako zelo, da določenih stvari ne utegnete napisati z nobeno od pomanjkanju časa, zavrtite telefon 21-488 (klicna št. 061), in nam zadržajte četu v eni sapi, kje se lahko oglašimo in o čem lahko pišemo ter kdaj.

Ana

Ponudba slaščičarn in mesnic

Mile Bitenc

Bo Pust kaj masten okrog ust?

Pobude

Janez Remškar

Kdaj planinsko društvo

Ni dolgo tega, minulo jesen je bilo, ko smo ob 200-letnici prvega vzpona na Triglav privoščili jubileju kar zavidljivo slovesnost z vsemi častmi, ki se vsaki starosti podajajo. Takrat so bila od Bohinja pa do temena Triglava zbrana številna planinska društva ožje in širše domovine. Lahko rečem, da ima danes že sleherni večji kolektiv oziroma KS svoje planinsko društvo. Manjši kolektivi se združujejo, nekateri pa so včlanjeni v profesionalna društva.

Mercator je velik kolektiv, praznujemo 30-letnico, planinskega društva pa nimamo. Mislim, da bi bilo tudi v našem kolektivu veliko zanimanja za planinstvo. Poznam ljudi iz našega kolektiva, ki so se spopadli z najvišjimi vrhovi Evrope. Tudi sam sem navdušen planinec. Zato bi bilo prav, da se društvo pri nas osnuje. Izleta v hribe ni težko organizirati. Če pa je to preko društva, je cenejše. V hribih je nedvomno prijetna zabava, lep razgled in, kar je najvažnejše, sveži zrak. Ob koncu tedna, ko je človek vsega naveličan, so hribi kar prijeten vikend. Pobuda naj bi ne ostala samo pri napisanih besedah.

Februar je tu; mesec, ko nam Pust prinese s svojimi norčijami veselje in dobro voljo. In čas, ko se na mizo postavijo dišeči krofi in flancati, po prekajena rebra, šunka, krače... Kdo ve, koliko vsega tega pojemo samo zato, ker je ob Pustu pač takšna navada?

Trgovine, mesnice in slaščičarne se za te dni še posebej pripravljajo. Pa bo vsega dovolj? Koliko in kaj pripravljamo pred temi norimi dnevi v Mercatorju, smo povprašali v slaščičarsko delavnico v Evropi in Konditorju, pa v ljubljansko in postojnsko tovarno mesnih izdelkov.

V Kavarni Evropa (Mercator – Hoteli gostinstvo, TOZD Kavarna Evropa) med letom krofov ne pripravljajo. Pač pa jih začno cvreti že nekaj tednov pred Pustom. Vsak dan več in več. Prava norišnica pa je od pustne nedelje dalje, saj je zaradi krofov treba prebedeti tudi nekaj noči.

Lani so jih na pustni torek navrli kar preko 5000, kar pa je za slaščičarno v Evropi (dela jih le za svoj lokal), več kot ogromno. No, letos jih bodo zlahka pripravili še več, saj imajo v novi slaščičarski delavnici sodobno fritezo za cvrenje krofov.

Mercator – Konditor ima v Bohoričevi ulici v Ljubljani poseben obrat, koder pripravljajo samo

krofe. Skozi vse leto jih cvrejo za svoje prodajalne, dnevno sveže pa dostavljajo še približno 50 prodajalnam v prodajni mreži Mercatorja in tudi drugim naročnikom. Pravzaprav jih ni nikdar dovolj. V pustnem času pa jih od pustnega četrtega do torka pripravljajo neprekinjeno: za celo goro jih scvrejo – kar okrog 100.000.

V Ljubljanski Tovarni mesnih izdelkov (M-Velepreskrba, TOZD TMI) so povedali, da ob pustnem času naraste predvsem povpraševanja po suho-mesnatih proizvodih. To so krače, rebra, šinki in drugo. Vendar je mesno-predelovalna industrija v težavah in brez dvoma ne bo vsega dovolj. Krivo je pomanjkanje mesa po visoke cene.

Podobno so odgovorili tudi v Tovarni mesnih izdelkov v Postojni (M-Nanos, TOZD TMI). Svoj oddelek za pripravo suhome-snatih izdelkov imajo v remontu in so tako odvisni od dobave drugih podobnih tovarn. Vendar prav gotovo tudi sami ne bodo mogli zadostiti potrebam kupcev, ker preprosto teh izdelkov na trgu primanjkuje.

Toliko o tem. Videli smo, da bo Pust res masten okrog ust. Ne samo zaradi okusnih in mastnih krofov, marveč tudi zaradi mastnih cen mesnih izdelkov.

MERCATORIZMI

Ni res, da nam delegati na sestankih ne odpirajo ust – saj vendar zehajo.

SOZD Mercator je vse bliže novemu letu, NK Mercator pa vse dlje od druge lige.

Simon Bošnjakov